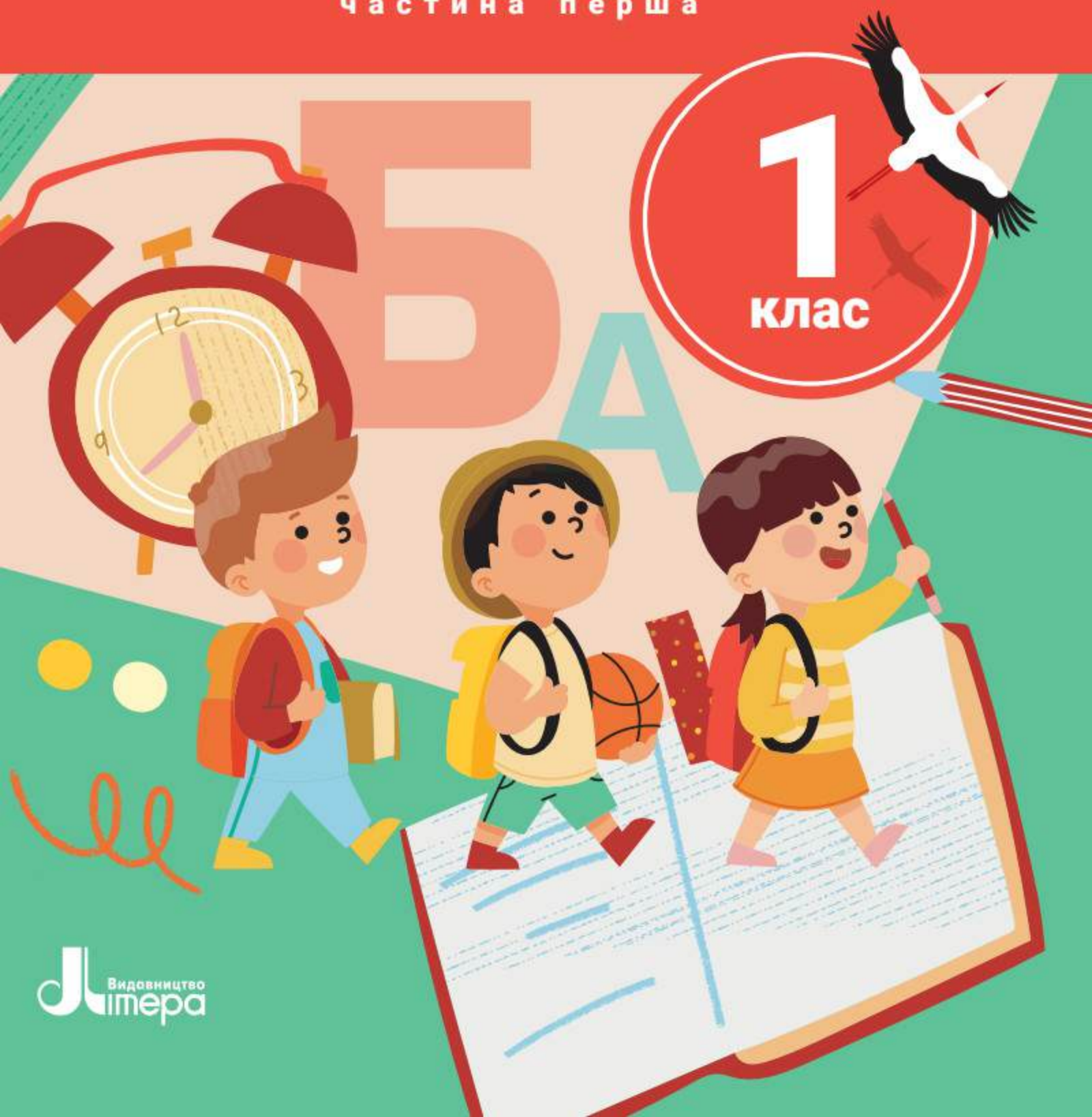

Олена Іщенко, Світлана Логачевська

УКРАЇНСЬКА МОВА Б У К В А Р

частина перша

Олена Іщенко, Світлана Логачевська

УКРАЇНСЬКА МОВА

Б У К В А Р

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у двох частинах)

ЧАСТИНА 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ
Літера ЛТД
2025

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 07.01.2025 № 25)

Підручник створено відповідно до Типової освітньої програми для 1–2 класів
колективу авторів під керівництвом Р. Б. Шияна.

Іщенко О. Л.

І-98 Українська мова. Буквар : підручн. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти
(у 2-х ч.) : Ч. 1 / О. Л. Іщенко, С. П. Логачевська. — Київ : Літера ЛТД,
2025. — 112 с.

ISBN 978-966-945-491-1

ISBN 978-966-945-492-8 Ч. 1

Підручник відповідає Державному стандарту початкової освіти.
Забезпечує можливість диференційованого підходу на кожному уроці —
містить завдання для тих, хто вчиться читати, має початкові навички
читання і тих, хто вже вміє читати, а також тексти для слухання.

Підручник побудовано за принципом тематичної інтеграції; теми тижня
синхронізовано з підручником «Я досліджую світ» (автори О. Л. Іщенко,
О. М. Кліщ). Завдання та ілюстративний матеріал допомагають збагатити
словниковий запас дітей, розвинути творче і критичне мислення, уяву.

Крім підручника, до навчально-методичного комплексу входять аудіо- та
відеохрестоматії (тексти для слухання), карти-плани уроків, презентації.

УДК [811.161.2:028.1](075.2)

Методичний супровід і е-додаток

<http://bukvar-1k-2024.e-litera.com.ua/>

ISBN 978-966-945-491-1

ISBN 978-966-945-492-8 Ч. 1

© Іщенко О. Л., Логачевська С. П., 2024
© «Літера ЛТД», 2025

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика Михайла Вербицького

Слова Павла Чубинського

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

ЯК ПОБУДОВАНО ПІДРУЧНИК

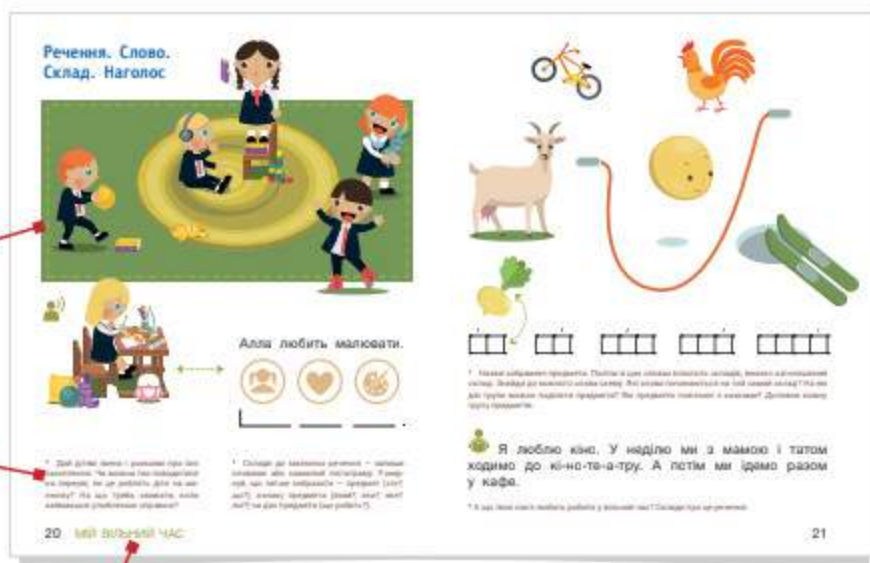
Частина перша — ДОБУКВАРНИЙ ТА БУКВАРНИЙ ПЕРІОДИ

Частина друга — БУКВАРНИЙ ТА ПІСЛЯБУКВАРНИЙ ПЕРІОДИ

Добукварний період

Малюнки для
обговорення – розвитку
мовлення, збагачення
словникового запасу

Запитання
і завдання, які
читає вчитель

■ Тема тижня – відповідає темам підручника «Я досліджую світ»

Букварний період

■ Малюнок, пов'язаний із темою тижня і відповідною буквою

Для тих,
хто вчиться
читати

QR-код:
тексти для слухання,
презентації до тем

■ Ілюстрація, до якої треба знайти підпис серед слів у стовпчиках, скласти з цим словом словосполучення чи речення

- Тексти для слухання — цікаві, веселі, сучасні. Допомагають обговорювати з дітьми важливі й серйозні теми, розвивати інтерес до читання

Індивідуальний підхід до учнів з різним рівнем підготовки і навчальних досягнень

- Тестові запитання для перевірки розуміння прочитаного

Досліджуємо мову.
Розвиваємо мовлення.
Збагачуємо словниковий запас

ТРИ РІВНІ ТЕКСТІВ:

- для тих, хто вчиться читати (використовуються тільки вивчені літери);
- обсяг визначає вчитель індивідуально;
- для вправних читачів (згодом тексти стануть у пригоді для вдосконалення навички читання всіх учнів) або для спільного читання з учителем;
- тексти для слухання читає вчитель (надруковано меншим шрифтом)

Трибуна —
виділено літеру,
яку ще не вивчали

Для вправних читачів

Театралізація —
вільна інсценізація на тему
тексту, прочитаного
вчителем

Що змінилося?

Знайди зайве

Коли так кажуть?

Післябукварний період

Навіщо ходити до школи

НАВІЩО ХОДИТИ ДО ШКОЛИ?

- Послухай, як діти шукали відповідь на це запитання (за оповіданням Оскара Бреніф'є).
- За допомогою малюнків розкажи, до кого зверталися діти. Розіграйте ці розмови в парах. Поміркуй, що могли б відповісти інші предмети в класі і в школі. А як відповіси ти?

- Розіграйте розмови з оповідання в парах.

Ведмедику,
чому ти
в школі?

Я знаходжу
тут друзів.

- Поміркуй, що могли б відповісти інші предмети в класі і в школі.

Дошко,
навіщо ти
в школі?

- А як відповіси ти? Навіщо ходити до школи?

Я хочу
бути дуже
розумним.

Бо тут
цікаво
й весело!

Усне і писемне мовлення. Речення. Слово

- Позмагайтесь, хто знайде більше відмінностей на малюнках.
- Хто зображений на малюнках? Що зображено на малюнках? Що роблять діти? Хто використовує усне мовлення, а хто – писемне?

- Спробуй прочитати. Покажи на малюнках вище, про кого йдеться.

_____ хлопчик

← СЛОВО

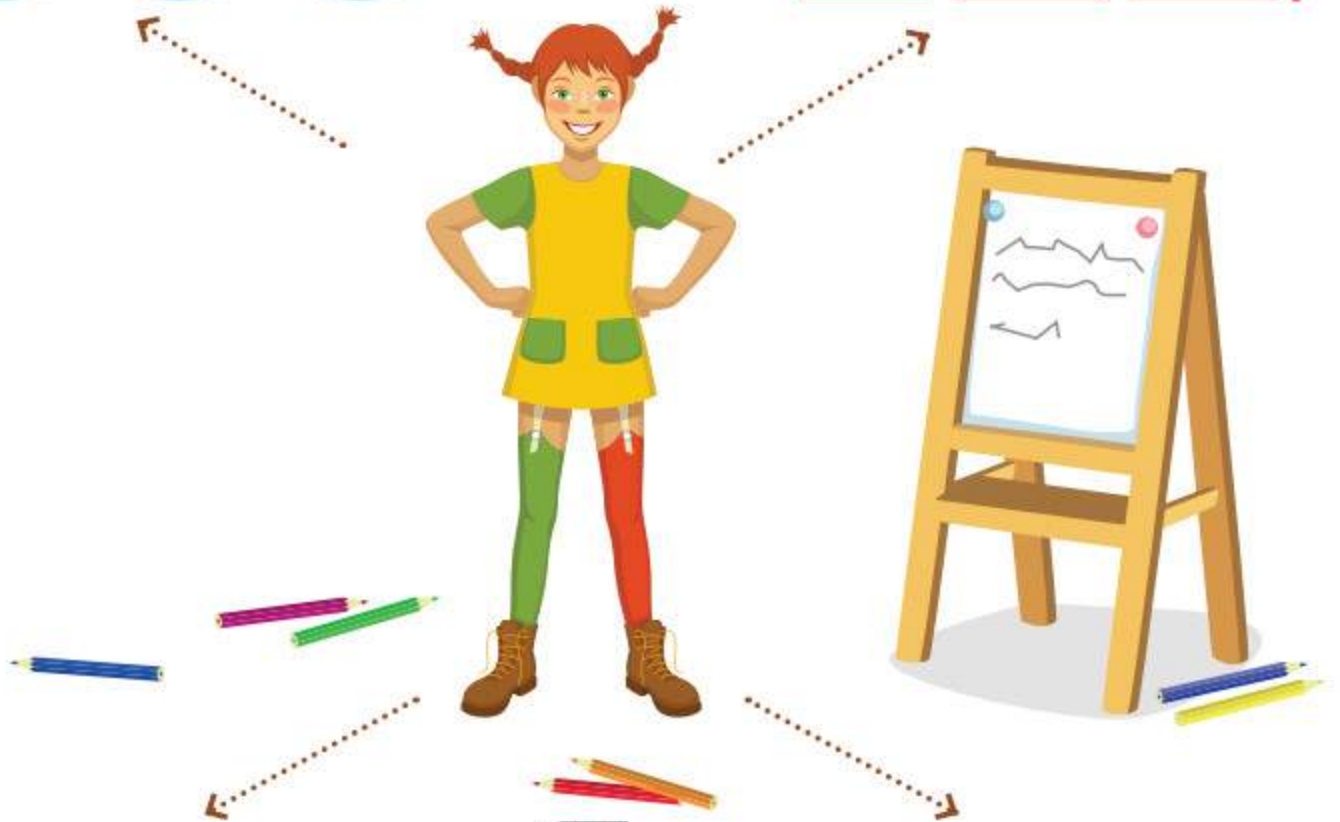
_____ . Хлопчик пише.

↘ речення

ПЕППІ ЙДЕ ДО ШКОЛИ

- Навіщо вміти писати і читати? Послухайте історію про дивовижну дівчинку Пеппі. Її написала шведською мовою Астрід Ліндгрен, а переклала українською Ольга Сенюк.

Пеппі пише листа.

Пеппі пише листа.

- Прочитай, що можеш. Чим відрізняються записи? Знайди слова, які відповідають на питання *хто?*, *що?*, *що робить?* Напиши за допомогою знаків-малюнків, що ти робиш у школі. Покажи товаришам. Чи зрозуміли вони тебе?

- Давні люди до того, як придумали букви, теж користувалися знаками-малюнками — піктограмами. Розшифруй їхні повідомлення. Що сьогодні допомагає людям передати письмові повідомлення?

Речення. Слово. Хто? Що?

- Хто зображений на малюнках? Що зображено на малюнках? Склади розповідь за малюнками. Що принесли тато і мама? Як почувався хлопчик? Чому він потім задумався? Як розділив свої речі хлопчик? Куди він пішов? А що є у твоєму рюкзаку?

МИКОЛКА-ПЕРШОКЛАСНИК

Перший раз малий Микола
Став збиратися до школи.
Олівця поклав у сумку,
Книги, ручку, зошит, гумку,
М'яч, перо, граблі, подушку,
На обід м'яку пампушку,
Двох ведмедиків, лопату,
Білочку руду хвостату,
Лук, і стріли, і рушницю,
Ще й пухкеньку паляницю,
Ще стільця, стола і парту,
І географічну карту,
Трактора, машинку, мило —
Вже й надворі звечоріло.
Сів Миколка, дума думку:
— Чи усе поклав у сумку?

Надія Кир'ян

• Позмагайтеся в парі: хто назве більше предметів, які Миколка поклав у сумку. Що з того, що взяв хлопчик, потрібно в школі? Які з намальованих предметів не згадуються у вірші? Назви яких предметів на малюнку відповідають на питання *хто?*, а яких — на питання *що?* Чи могла така ситуація статися насправді? Навіщо, на твою думку, авторка її вигадала?

Речення. Слово. *Хто? Що? Що робить?*

• Розглянь фото і розкажи, що роблять діти в школі. Скільки речень у тебе вийшло? Полічи, зі скількох слів складаються речення. Розкажи про свій шкільний день. Використовуй слова *зранку, спочатку, потім* тощо.

_____ .

_____ .

_____ ?

_____ !

- Прочитай речення з піктограмами. Зверни увагу на схеми речень і розділові знаки в кінці речень. До яких фото підходять речення? Які слова відповідають на питання хто?, що робить? А що робите ви в класі (позмагайтеся, хто назве найбільше слів)?

А О 5 В Р

4 2 9 у 7

- Знайди літери, які показує вчителька дітям. Знайди зайве в кожному ряду. Які предмети з останнього ряду створила людина? Для яких дій вони призначені?

Речення. Слово. Який? Яка? Яке? Які?

- Що зображено на малюнку? Що роблять діти? Чим можна прикрасити стіни цього класу? Опиши свій клас — який він?
- Назви предмети на малюнку, які відповідають на питання хто?, що? Які фігури зображено на дошці? Якого вони кольору?

Сьо-го-дні я був чер-го-вим. Поливав квіти, витирав дошку, роз-да-вав книжки. А ще я ди-вив-ся, щоб ніхто в класі не смітив. При-єм-но вчитися в чистому і за-ти-шно-му класі. Мені спо-до-ба-ло-ся чер-гу-ва-ти.

- Навіщо потрібно чергувати в класі? У якому класі приємно вчитися? Для чого в класі кімнатні рослини? Як за ними потрібно доглядати?

Який лимон? Яке ті-сте-чко?
Лимон жовтий. І ті-сте-чко жовте.
Лимон кислий. А ті-сте-чко солодке.

- Порівняй предмети в парах: що в них спільного і чим відрізняються. Які протилежні за значенням слова можна використати для опису предметів?
- За допомогою яких органів чуття ми можемо визначити спільне і відмінне між зображеними предметами?

Речення. Слово. Склад

- Склади розповідь за малюнками. Що роблять діти? Як діти поведуться в лісі? Який настрій у дітей? Як діти піклуються про природу? Чому потрібно берегти довкілля?

- Назви, що зображено в першому ряду.
Скільки складів у словах? Добери до схем інші приклади.

СЕРЙОЗНЕ СЛОВО

Був собі хлопчик Ва-силь-ко. Понад усе він любив гратися словами. Так, за сні-дан-ком він на хлібчик казав «чик-хліб», на масло — «сло-ма», на котика Мурка — «Ко-мур». Під вікном росло «во-ре-де», на під-ві-ко-нні в горщику — «тка-кві».

І тільки з одним словом у Ва-силь-ка ніяк не виходило — знаєте, з яким? — зі словом «мама». Надто те слово сер-йо-зне. Чому?

- Спробуй погратися словами, як Василько.

Лідія Повх

Склад. Наголос.

Наголошені і ненаголошені склади

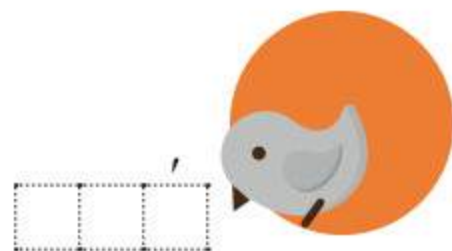
- Назви зображені предмети. Скільки складів у кожному слові? Назви наголошений склад. Добери до схем інші приклади.

ЛІЧИЛКА

Котілася тóрба
З висóкого гóрба.
А в тій тóрбі
Хліб-паляніця.
З ким захóчеш —
З тим поділіся.

- Вивчи напам'ять лічилку «Котилася торба» — цій лічилці понад сто років. Розкажуй повільно, сильно виділяючи наголошені склади. Простукай, проплескай лічилку. Для чого використовують лічилки? Назви слова, які римуються.

ТРИ ХЛОПЧИКИ

Я потримався за клена:
В нього гілочка зелена.
Молоденька і тремка —
То була його рука.
Він кивнув,
А за хвилинку
На кленову руку-гілку
Сів моторний горобець.
Літунець і цвіркунець.
Я завмер, неначе стовпчик,
Може, ми — одна сім'я:
Хлопчик-клен,
Горобчик-хлопчик
І звичайний хлопчик — я.
Треба в мамі запитати.
Як мені їх називати.

Григорій Фалькович

- Хто є автором вірша? Від чийого імені написано вірш? Чому герою здається, що він сам, горобець і клен — це одна сім'я? Що спільного між ними, а чим хлопчик відрізняється від клена і горобчика? Як поет описує клен і горобчика?

Речення. Слово. Склад. Наголос

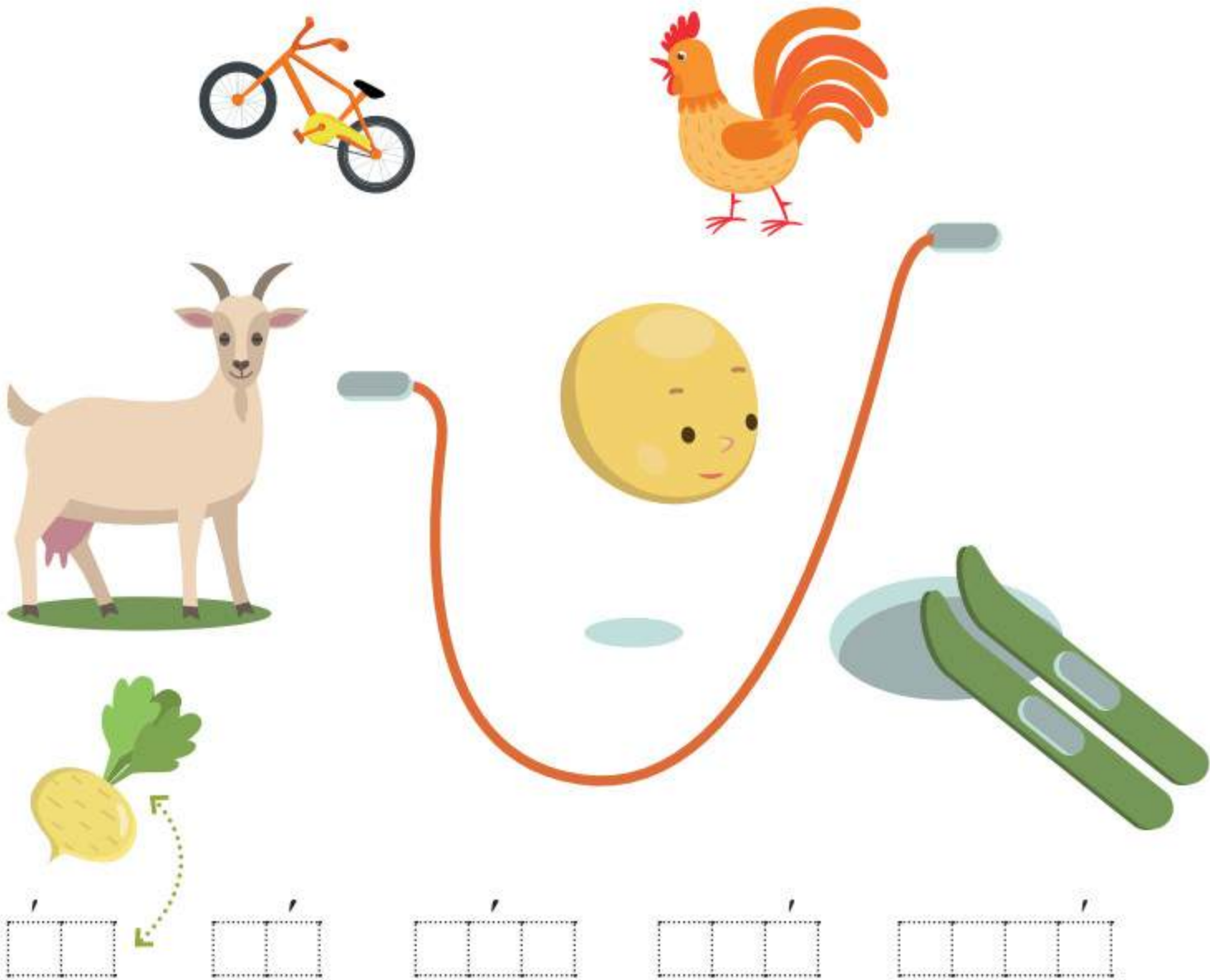
Алла любить малювати.

_____ .

• Дай дітям імена і розкажи про їхні захоплення. Чи можна так поводитися на перерві, як це роблять діти на малюнку? На що треба зважати, коли займаєшся улюбленою справою?

• Склади до малюнка речення — запиши словами або намалюй піктограму. Поміркуй, що легше зобразити — предмет (хто?, що?), ознаку предмета (який?, яка?, яке?, які?) чи дію предмета (що робить?).

• Назви зображені предмети. Полічи в цих словах кількість складів, визнач наголошений склад. Знайди до кожного слова схему. Які слова починаються на той самий склад? На які дві групи можна поділити предмети? Які предмети пов'язані з казками? Доповни кожну групу предметів.

Я люблю кіно. У неділю ми з мамою і татом ходимо до кі-но-те-а-тру. А потім ми ідемо разом у кафе.

• А що твоя сім'я любить робити у вільний час? Склади про це речення.

Звуки мовні і немовні

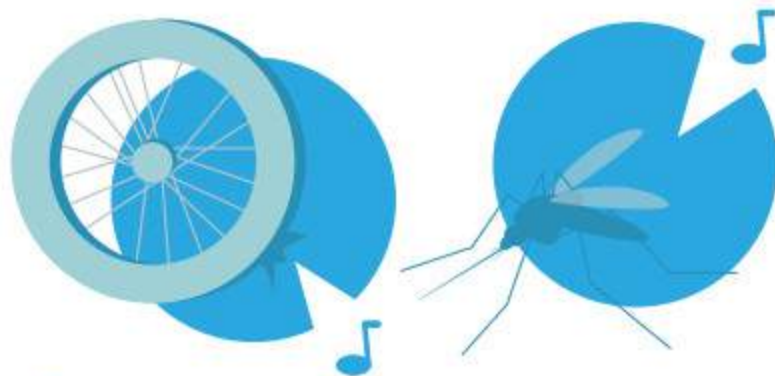
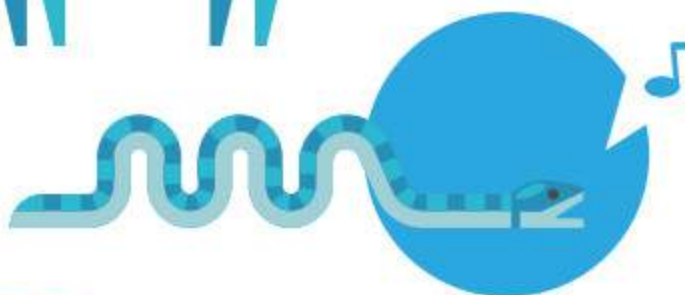

Наробили
Двері
Скрипу,
Заскрипіли:
Рипу-
Рипу.

* * *

Щедрий
Дощик
Площу
Полоще.

Грицько Бойко

- Послухай вірші. Про які звуки в них ідеться? Спробуй зобразити двері, які риплять; дощ, який шумить.
- Про які звуки нагадують малюнки? Які з цих звуків схожі між собою? Вони мовні чи немовні? Спробуй відтворити ці звуки.

- Що зображено на малюнку? Що можна розповісти про господаря кімнати? Назви зображені предмети. Вимов перший і останній звуки в назві. Знайди предмети, назви яких починаються на той самий звук. Які звуки в словах вимовляються вільно, їх можна тягнути і співати? Під час вимови яких звуків трапляється перешкода — зуби, губи, язик?

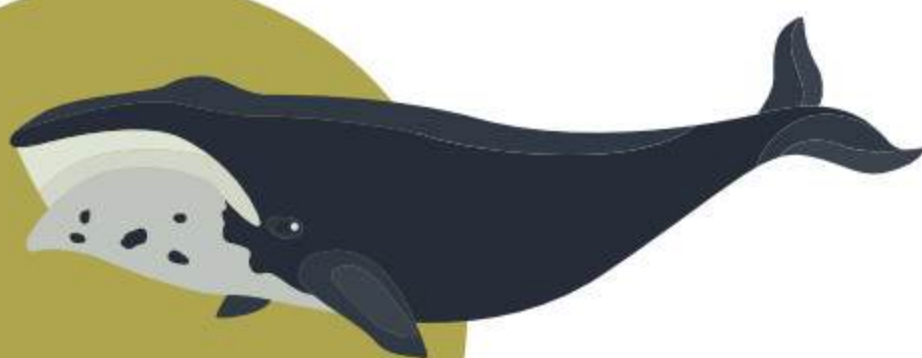

СКОРОМОВКИ

Біжать стежини поміж ожини.
Шашки на сосні, шишки на столі.

- Які звуки в цих скоромовках вимовляються найчастіше? Знайди помилку в другій скоромовці.

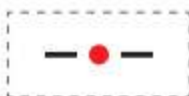
Звуковий аналіз слів. Звуки і букви

- Назви зображені предмети. У яких словах два склади? Назви перший і останній звуки в словах. Які слова починаються на той самий звук? Знайди предмети, назви яких закінчуються на той самий звук.

мак → рак

- Порівняй лева і мишу: що в них спільного, чим відрізняються? Порівняй слова **лев** і **миша**: скільки складів, скільки звуків, які звуки вимовляються на місці червоних крапок? Склади про цих тварин речення за схемами.

Звуки ми чуємо і вимовляємо .

Букви ми бачимо і пишемо .

А а	Б б	В в	Г г	Ґ ґ	Д д	Е е	Є є	Ж ж	З з	И и	І і
Ї ї	Й й	К к	Л л	М м	Н н	О о	П п	Р р	С с	Т т	У у
Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Ш ш	Щ щ	Ь ь	Ю ю	Я я			

ВАЖЛИВА ГРА

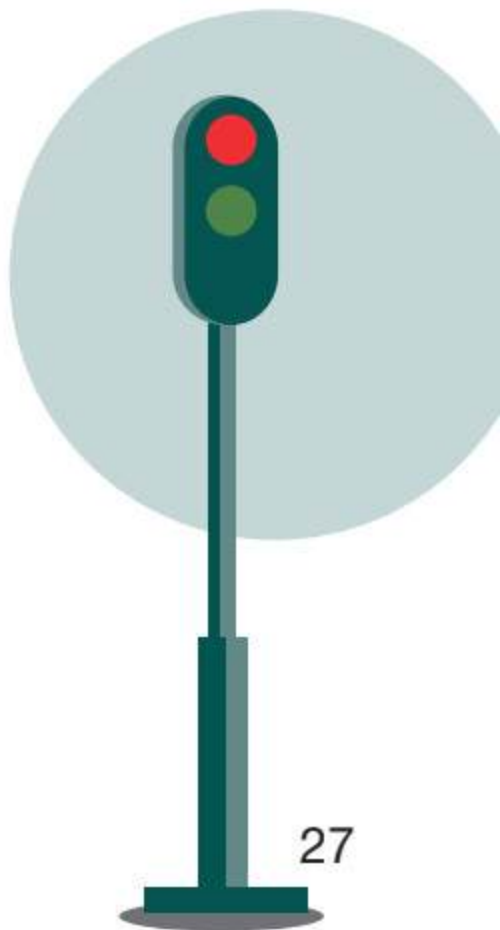
- Поглянь на ілюстрацію до оповідання «Важлива гра» Олени Іщенко. Розкажи, що зображено.
- Про що може йтися в оповіданні? Послухай і перевір припущення.
- Чи граєш ти в ігри на комп'ютері або в телефоні? Чим вони тобі подобаються? Чи можуть вони якось тобі зашкодити?
- Що робити, щоб такі ігри не перетворилися на крадіїв часу?
- Поясни, чому оповідання називається «Важлива гра». Спробуй придумати іншу назву для оповідання.

А, У, Е

• Назви одним словом, що ти бачиш на малюнку. Поставте в парах запитання до малюнка. Склади речення за малюнком. Чи всі діти правильно поведуться на вулиці? Знайди предмети, у назвах яких є звуки [a], [y], [e].

• Відшукай малюнки, вміщені праворуч, на великому малюнку.

Aa

автобус

автóбус

avtobus

Aa

антéна

самока́т

гірка

a

a a

a a a

a

a

a

А. А? А!

Аа, аа, аа, а...

А-а-а!

- Які ілюстрації можна намалювати до цих речень?

СКОРОМОВКА

Лавку ловко лакували.

Урну спритно фарбували.

а а

а

На вулицях міста усе поспішає. Ідуть пішоходи, несуться трамваї, автобуси мчать, пробігають таксі. Усі поспішають, працюють усі.

І був там автобус — великий такий, блискучий, червоний і дуже швидкий. Одне тільки лихо: куди б він не їхав, завжди буркотів, працювати не хотів.

Наталя Забіла

- Який транспорт згадується в тексті?
- Чому автобус не хотів працювати?
- Уяви себе на місці автобуса і спробуй пояснити.

уу

уу

учні

•
учні

учні

українці

українки

Україна

Тризуб

в'улиця

ау

уа

уу

ауа

уау

ууа

Аауа

Ууау

Уууа

А. А? А!

У. У? У!

. ? !

А у

?

А у

2

.

А у

?

А у

4

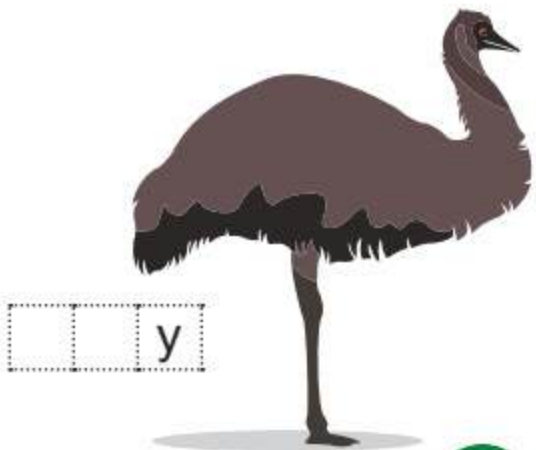

!

Учора наш клас разом з у-чи-те-лем був у зо-о-пар-ку. Ми бачили кен-гу-ру, удава боа́, страуса е́му, папугу какаду́, ан-ти-ло́-пу гну та зубра.

- Назви тварин, яких побачили діти. Полічи, скільки їх.

у

а а у

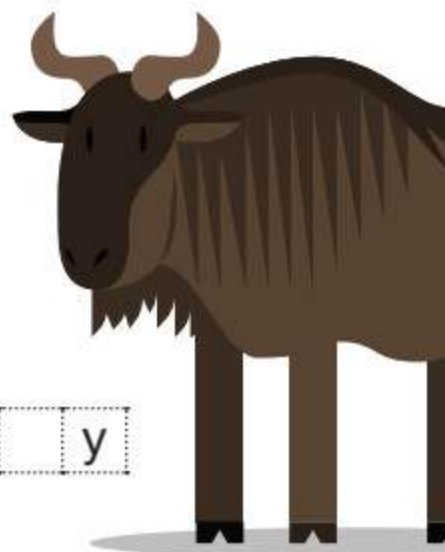
у у

у а

у

у

Ee

Ее

екран

екра́н

екран

екскава́тор

велосипе́д

со́нце

Е-е-е-е!

А-а-а-а!

Уа-уа-уа!

• Розглянь ілюстрацію до української народної казки «Сірко». Що відбувається? Оживить зображену сцену.

ау

еа

ауе

еау

еауе

уа

уе

уае

уеа

уеау

ае

еу

аеу

еуа

аеуа

У Нелі новий ве-ло-си-пед. Він рожевий і бли-ску-чий. Це по-да-ру-нок від тата. Він хотів зробити Нелі сюр-приз і заховав велосипед у дворі за кущем. Коли Неля знайшла велосипед, аж за-стри-ба-ла від ра-до-щів. Саме такий вона хотіла! Неля роз-ці-лу-ва-ла тата.

1. У Нелі новий .

2. Він .

3. Це подарунок від .

4. Велосипед сховали за .

5. Настрій у Нелі був .

НІКОЛИ, НІКУДИ, НІЗАЩО

- Послухай оповідання «Ніколи, нікуди, нізащо» і пригадай правила безпечної поведінки на вулиці.
- Повторіть у парах свою домашню адресу, назву школи та клас. Що означає правило «Ніколи, нікуди, нізащо!»?

Oo

олень

óлень

олень

Oo

ворона

одуд

золото

• Чому осінь називають золотою?

оа ау уа еа ае
оао ауо уао еао аео
оаое ауое уаое еаоу аеоу

O... O? O!

• Які ілюстрації можна намалювати до цих слів?

СКОРОМОВКА

Не в ко́лі, а на́около¹
котило́сь О і о́хало.
О о́хало, О о́кало,
не в ко́лі, а на́около.

¹навколо.

• Назви зображені предмети. Поділи слова на склади. У яких складах є звук [о]? У яких словах є два звуки [о]? До яких слів ці схеми?

о о

а а о

- Склади розповідь за малюнком «Як ми купували плащ».

На тро-ту-а-рі багато калюж, тому що
Хло-пчик про-мо-чив ноги, тому що
Діти по-вер-ну-ли-ся додому, тому що

- Закінчи речення. Як ти дізнаєшся, що прийшла осінь?

Дощ як із відра.

И и

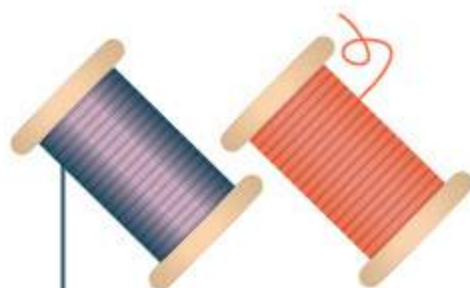

гриб

и и

гриби

нитки

нітка

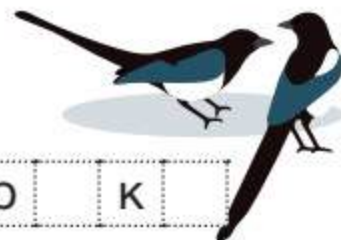
р б

р б

с р к

с р к

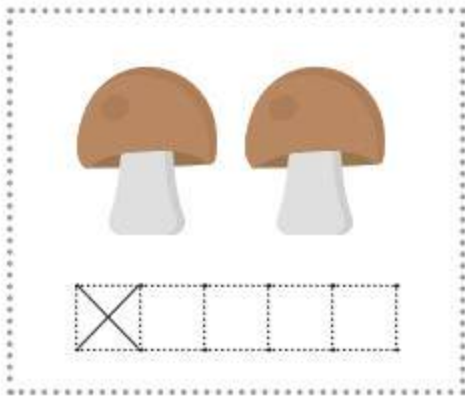
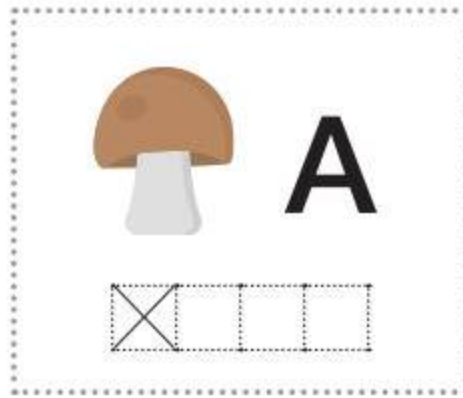
и а аи уи ио ие
иао аиу уіо іое іео
іаое аіуе уіое іоеу іеоу

Ми з дідусем ходили до лісу. Збирали білі гриби. Удома їх нанизали на нитку та повісили на сонці. Мухомори ми не збирали. Люди їх не їдять. А сороки, ведмеді їдять.

- У яких словах ти чуєш звук [и]?
Що тебе здивувало в тексті?

- Які букви пропущені?

- Розв'яжи ребуси разом із товаришем у парі. Знайди відповіді на попередній сторінці.

ЗАХОВАЛИСЯ ГРИБИ

Там, де сосни і дуби,
Заховалися гриби.
Притулились до травички
Помаранчеві лисички,
Жовто-бурі маслюки,
Хазяї боровики.
Вмились дощиком свіженьким
Підберезники й опеньки,
Зеленушки, печериці,
Сироїжки круглолиці...
Та чому це в лісі мухи
Мухомори і свинухи
За три стежки обминають,
На поганки не сідають?
Ці гриби отруйні дуже.
Будь завжди обачним, друже!

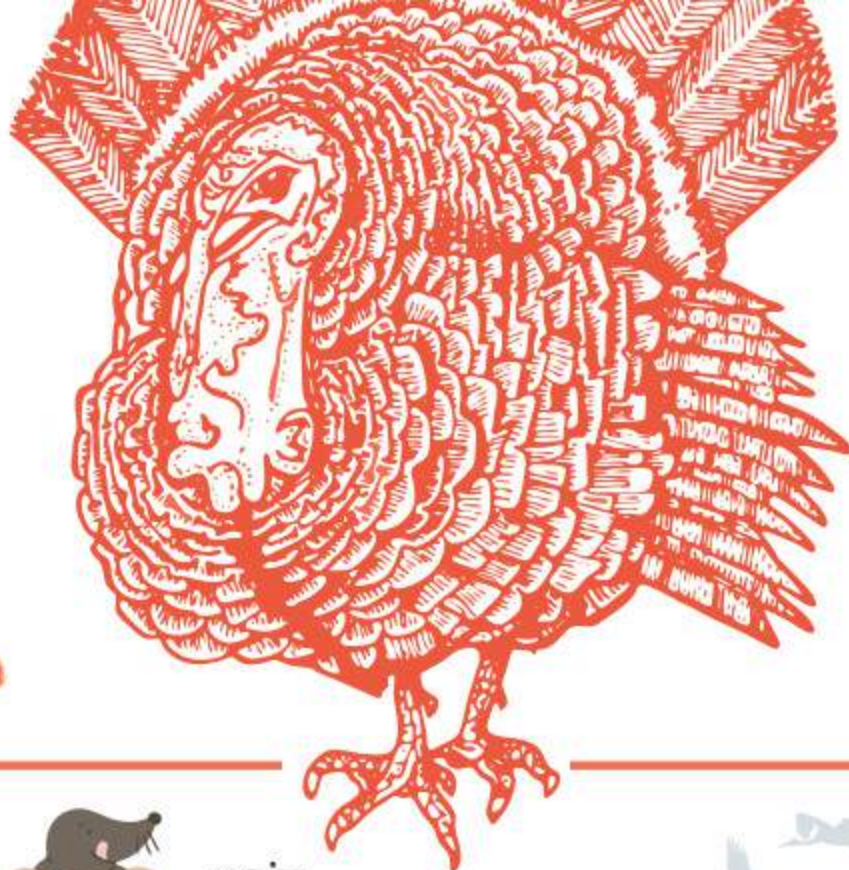
Наталя Карпенко

- Які гриби згадуються у вірші?
Хто запам'ятав найбільше?

І і

І і

індик

індік

индик

білка

кріт

журавлі

іа аі уі іо іе
іао аіу уіо іоє іео
іаое аіуе уіоє іоєу іеоу
Іііі Іііі Іііі Іііі

і а

у о

о і

о а

Білча

В дуплі

Горіх

Хова.

Прийшла

Пора

Горіхова.

Грицько Бойко

• Які слова сховалися?

• За малюнками склади речення.

Лізе з нірки чорний кріт.
Індикові шле привіт.

ХТО ЗРОБИТЬ СНІГ

- Послухай уривок із книжки Мар'яни Прохасько і Тараса Прохаська.
- Як змінився ліс? Чому? Що робили кротенята восени під звуки контрабаса? Які забави із сухим листям вони придумали? У якій вам захотілося взяти участь? Чи сподобався уривок? Чи хотіли би прочитати книжку повністю?

Повторюємо вивчене

	а	о			а	о	
--	---	---	--	--	---	---	--

	і	
--	---	--

	и	
--	---	--

- Назви зображені предмети. Добери схеми до слів. Скільки слів заховалося в кожній схемі? Чим відрізняються слова?

Видно в лісі й поза ліс,
 Де схо-вав-ся в листі лис.
 Бо пре-дов-гий хвіст у лиса —
 Видно хвіст аж понад лісом.
 Видно хвіст аж понад лісом,
 За хвостом не видно й лісу.
 Бо такий-то в листі лис,
 Бо такий-то з лисом ліс.

л		с
---	--	---

Євген Гуцало

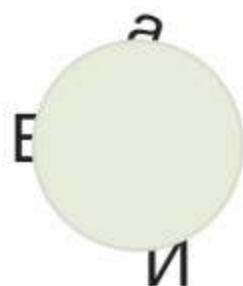

ЧОМУ КРОКОДИЛИ ЗЕЛЕНІ

Відомо, напевне, й без мене,
Що всі кро-ко-ди-ли зелені.
Як глиця сосни,
Зелені вони,
Це точно відомо й без мене.
Гу-ля-ю-чи вчора вздовж Нілу,
Я сти-гло-го стрів кро-ко-ди-ла.
Він пузо мав жовте,
Хвостом воду бовтав
Якраз по-се-ре-ди-ні Нілу.
Чому ж, за-пи-та-є-те в мене,
Всі решта, як жаби, зелені?
Бо жоден із них
Іще не достиг,
Тому-то вони і зелені.

Сашко Дерманський

- Який настрій викликає вірш «Чому крокодили зелені»?
Про кого, крім крокодила, можна сказати, що він іще «не достиг»?
- Які літери сховалися?

Х В С Т

Л С

Mm

М м

мама

ма́ма

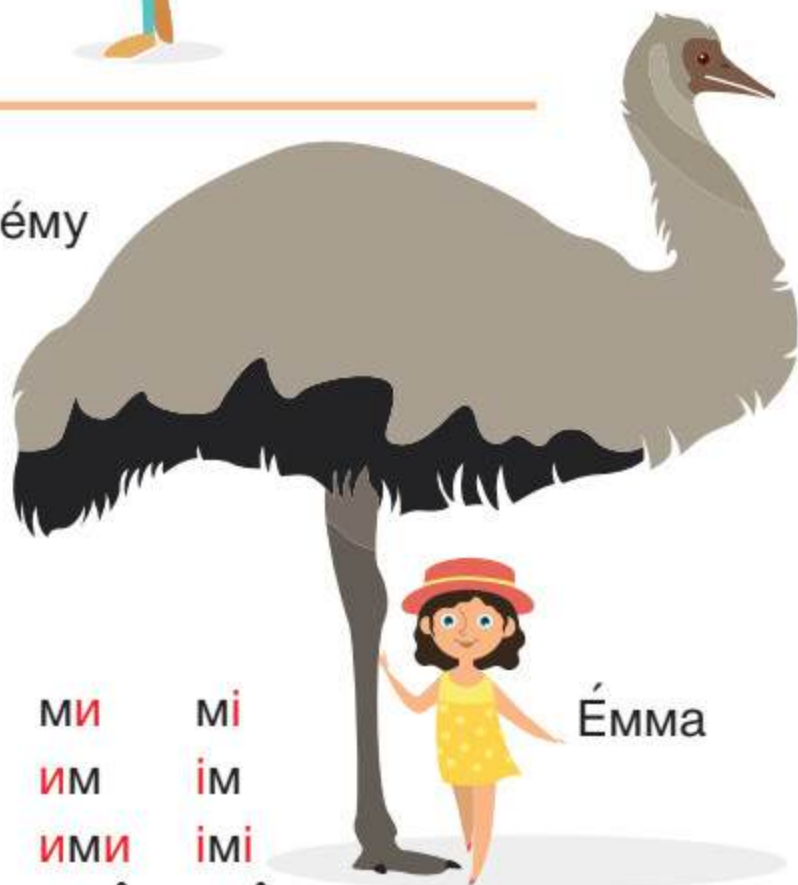
— • | — •

мама

мім

ему́

Е́мма

ма́	мо	му	ме	ми	мі
а́м	ом	ум	ем	им	і́м
а́ма	омо	уму	еме	ими	і́мі
ма́м	мо́м	му́м	ме́м	ми́м	мі́м

Ма́ма. Мама? Мамо!

Ми і мама.

Мамо, е́му! Е́му у Е́мми.

О, мі́м!

У Е́мми мама. У е́му мама. А у мі́ма? І у мі́ма
мама.

Ми з мамою і татом ходили до музею. Ми-лу-ва-ли-ся картинами. На одній картині був козак Мама́й. І напис: «Я козак Мамай, мене не займай».

- Познавайте в парах: хто знайде на малюнку більше предметів, у назвах яких є звук [м]. Склади речення за малюнком. Склади запитання до малюнка.
- Як би тобі хотілося проводити вільний час із родиною?

Tt

Тт

тато

тáто

mama

та	то	ту	те	ти	ті
ат	от	ут	ет	ит	іт
тат	тот	тут	тет	тит	тіт
там	том	тум	тем	тим	тім

• Які слова заховалися серед складів?

тато	тема	там
тата	метá	тім
тату	міто	том
та-том	то-ма́т	а-том

Ма-мо! Та-ту! То ми!

Там — том, том — áтом,
áтом — тáтом, томáт — томáти,
тім — тим.

↔
тут

Тато тут? Тут. А мама тут? Тут. І ми тут.

А

Том і

Тім тут і там!

У суботу готує тато. Ми йому до-по-ма-га-є-мо. Татова мета — смачний обід. Тато розкачує тісто. Ми ліпимо ва-ре-ни-ки. Мама вішає нову картину. То пор-трет Тома і Тіма.

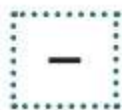
- Відшукай на малюнку предмети, у назвах яких є звуки [т], [т'].
- Склади речення за малюнком.
- А що ти робиш разом із батьками?

Повторюємо вивчене

А, О, У, И, Е, І — букви,
що позначають голосні звуки.

ма́ма
— • | — •

М, Т — букви, що позначають
приголосні звуки.

та́то
— • | — •

і́ма	і́мо	тму	тме	ті
а́тм	о́тм	утм	етм	ітм

мта	мто	мту	мте	мті
амт	омт	умт	емт	імт

ему	• — •
там	— • —
ми	— •
от	• —

- У кожному слові в рамці спочатку назви букви, що позначають голосні звуки, а потім — приголосні звуки.

Е-е-е.

И-и-и!

М-м-м...

І-і-і.

У-у-у?

- Який настрій у мімів? Відтвори вираз обличчя — міміку — мімів. У парі вимовте звуки «разом із мімами». Який мім вимовляє приголосний звук?

В носатої мами й но-са-то-го тата
Дитина так само носата-носата.

Це значить, що в дуже ву-са-то-го тата
Дитина на-ро-ди-ться дуже вусата.
На маму з татусь подивіться оту:
В її не-мов-ля-ток чудові татусь!
До тата, високого майже до хмар,
Біжить ве-ле-тен-ський синочок-школяр.
А в мене — такий ре-го-тлі-вий татусь,
Що я ще в животик у мами сміюсь!

Олеся Мамчич

- Це серйозний вірш чи смішний? Що у вірші може бути насправді, а що вигадка? Позмагайтеся, хто найуважніше слухав: чи все на малюнках так само, як у вірші? Хто є оповідачем у вірші? А чим ви схожі на своїх батьків чи інших рідних? Зроби листівку про свою сім'ю — намалюй або напиши про це.

ДД

Dg

дим
д^ім
— • —
д^ім

дім
ді^м
= • —
дім

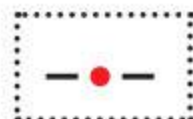
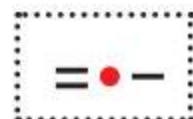
да	до	ду	де	ди	ді
ад	од	уд	ед	ид	ід
дад	дод	дуд	дед	дид	дід
дма	домо	дму	дме	дми	дмі

дама	дата	Іда
дума	діти	Ада
ода	дід	А-да́м
мода	ме́д	ма-да́м

• Відшукай на малюнках праворуч предмети, у назвах яких є звуки [д], [д']. Прочитай речення. Хто їх говорить? Склади речення за малюнками. Склади розповідь за малюнками.

Дім — дим, тім — тим.
Дам — там, дім — тім.

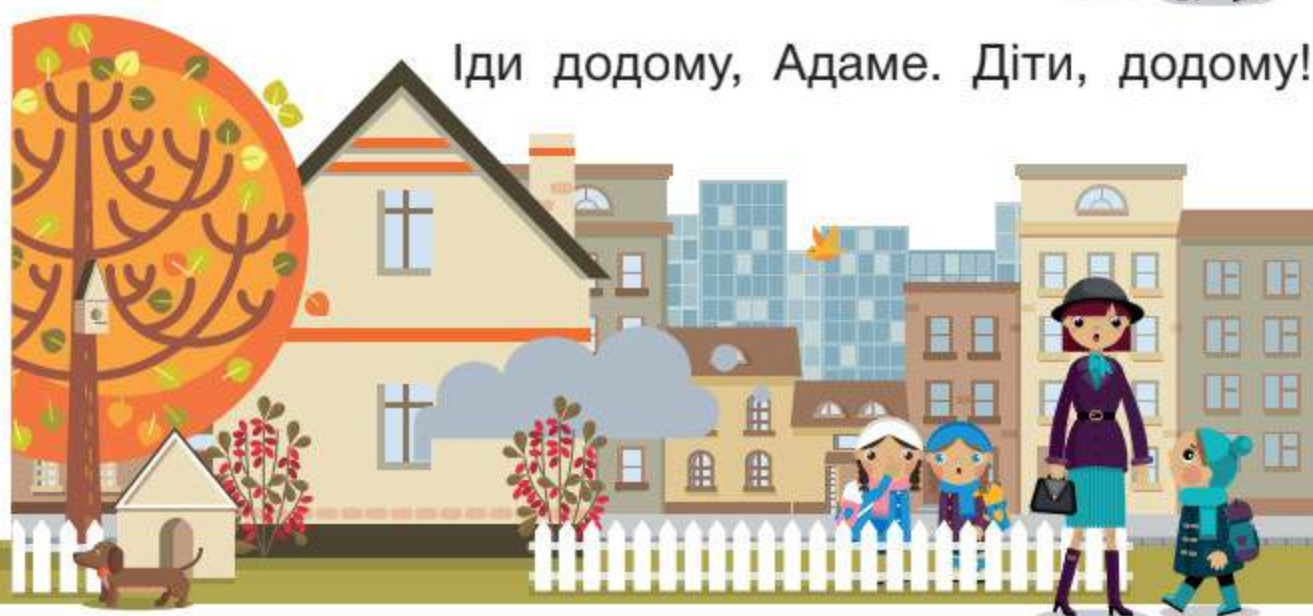
Дім із дерева — дерев'яний,
дім із бетону — ... ,
дім із цегли — ... ,
дім із скла — ... ,
дім із льоду —

• Доповни речення. Пригадай казки «Зайчикова хатка», «Троє поросят». Про які будинки в них ідеться?

Мамо, там дим!

Іди додому, Адаме. Діти, додому!

Та модна дама — мама Адама.

НН

НН

намет
наме́т

— • — • —

намет

на	но	ну	не	ни	ні
ан	он	ун	ен	ин	ін
нан	нон	нун	нен	нин	нін
ант	онт	унт	ент	инт	інт

на́м	ну́мо	ан-те-на	Ні́на
на́ми	не́ма	ди-ти-на	І́нна
ни́м	но́та	мо-не-ти	Ті́на
ни́ми	то́н-на	на-ме-ти	А́н-то́н

Ні́на
= • — •

Інна, Тіна, Антон, Ніна, Дана.

Туман — Манту́, нут — тут, Тіна — Діна.

У Тіни ноти. У Антона 5 монет. А у Інни?
У Інни нема ні нот, ні монет. На ноти, Інно! На монети, Інно!

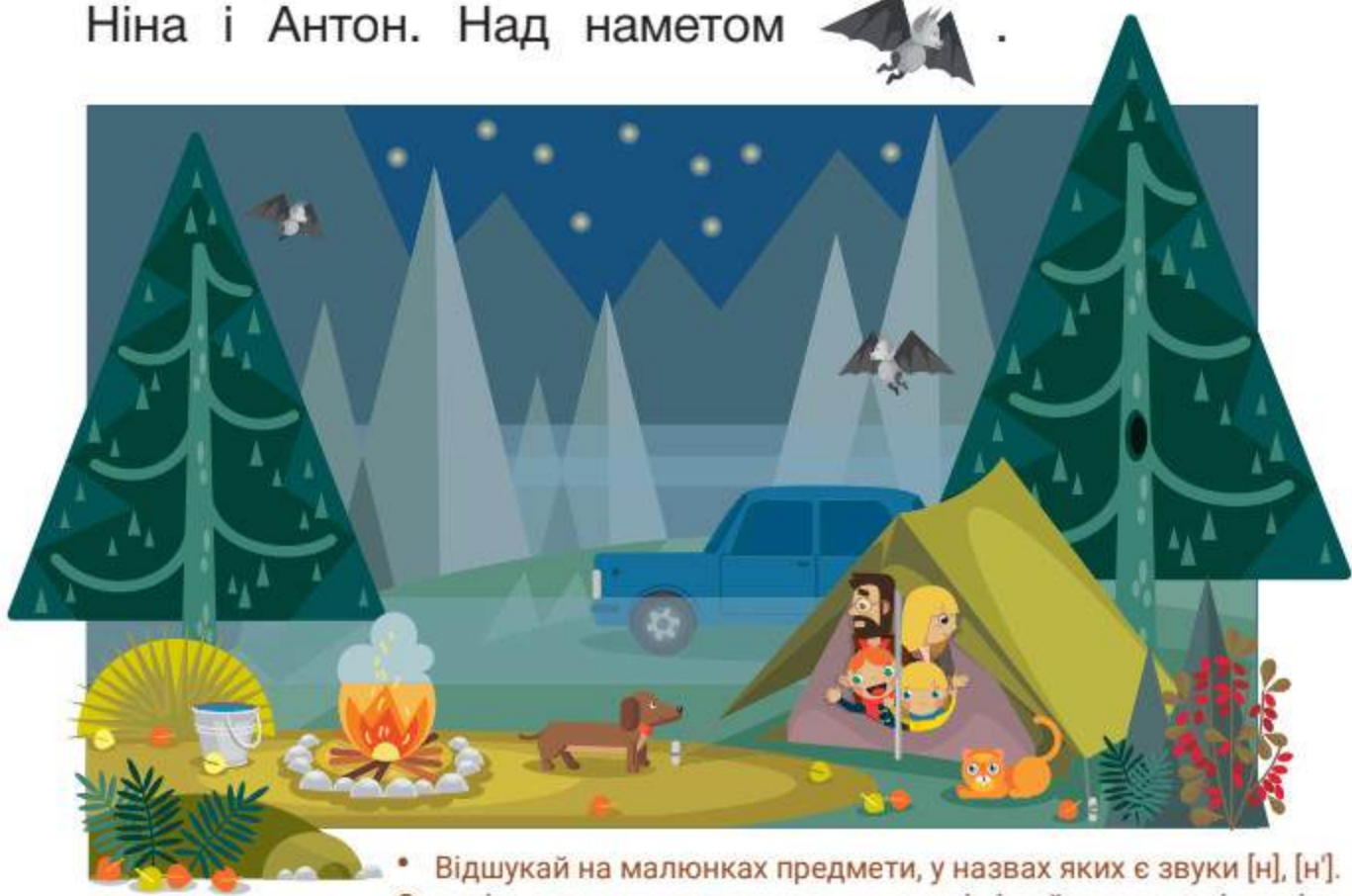
5	4	1	2	3
А	н	т	о	н

3	1	2	4
Н	і	н	а

• Прочитай, називаючи букви по порядку (від 1 і далі).

Темно. Тане туман. У наметі мама, тато, Ніна і Антон. Над наметом

- Відшукай на малюнках предмети, у назвах яких є звуки [н], [н']. Складіть у парах запитання до малюнків і дайте на них відповідь. Використовуйте слова *у, біля, над, за, перед*. Чи є домом намет, трейлер? Чому?

Повторюємо вивчене

ми ни ти ди
мі ні ті ді
тмі дні мті мді
ітм ідн імт імд

— ●
= ●
— = ●
● — —

іду́
іде́
ідетé
ідемо́
іді́мо

- Порівняй. Назви м'які приголосні. Знайди серед складів слова.

Дана, Діна, Ада, Адам.

- У якому слові є м'який приголосний?

- Склади слова. У якому слові є м'який приголосний?

Різні в світі є країни,
Різні люди є у світі,
Різні гори, полонини,
Різні трави, різні квіти.

Є з усіх одна країна,
Найрідніша нам усім,
То — прекрасна Україна,
Нашого народу дім.

Ганна Черінь

Дім — це вся моя сім'я:
Мама, тато, дід і я.

Котик Том і песик Тім —
Добре жити тут усім.

Є конструктор, пиріжки
І улюблені книжки!

- Про який дім ідеться в кожному вірші?
А що ти уявляєш, коли чуєш це слово?

Жили собі лисичка і зайчик. У лисички хатка була крижана, а в зайчика — луб'яна. Аж ось прийшла весна-красна. Лисиччина хатка розтанула. А зайчикова стоїть собі.

І вирішила лисичка обдурити зайчика. Попросилась переночувати та його з хатки й вигнала.

Українська народна казка

Де дім ? Де дім .

 , а .

* Відгадай казку за початком. Коротко розкажи, що було далі. Склади речення за піктограмами.

* Послухай або прочитай і розкажи про дім бобра.

Дім бобра — хатка. Він будує її на болоті або річці із гілок та мулу. Часом висота хатки — три метри. Вхід завжди під водою. Взимку в хатці тепло. У бобрів великі сім'ї. Діти живуть із батьками до двох років. Люди, мабуть, училися в бобрів будувати споруди на воді.

Кк

Кк

КОТИК
КО-ТИК

— • — • —
котик

КІТ
КІТ

= • —
кіт

ка	ко	ку	ке	ки	кі
ак	ок	ук	ек	ик	ік
как	кок	кук	кек	кик	кік
кна	кно	кнуч	кне	кни	кі

ка-ка-о	око	КО-НИК
ка-нат	о-ке-ан	КО-ТИК
ни-тка	о-ку-ні	КО-ТОК

— • — • —

Кут — куток — коток — моток.

У Ніни котик Тимко.
— Ніно, де ниткі?
— У кімнаті. Кіт котив моток у куток.
— Кота ніде нема. І ниток нема.
— Ниткі тут, мамо, на комоді.

• Хто розмовляє? Прочитайте за особами.
Як можна назвати текст?

Нитка тонка, а канат
Коні у ... , а окуні у

• Доповни речення.

ОКО
КОК
КОТОК

Кіт утік.
А мене нема.

Кит пливе
по океану —
кіт із миски
їсть сметану.

• Що не так на малюнку?

У собак є дикі родичі. Це вовки, лисиці, шакали, койоти. Коти теж мають грізних родичів у дикій природі. Це лев, тигр, ле-о-пард, барс, пума, ягуар, рись.

Собак людина при-ру-чи-ла най-пер-ши-ми. Вони до-по-ма-га-ли їй добувати харчі й за-хи-ща-ти-ся. Коти теж давно поряд із людиною. Їх приручили в Дав-ньо-му Єгипті, щоб рятувати врожай від мишей. Собак і котів треба поважати. І не забувати, що все-таки вони хижаки.

• Як можна назвати текст?

ДЕ КОНІКИ? ДЕ КОТИКИ?

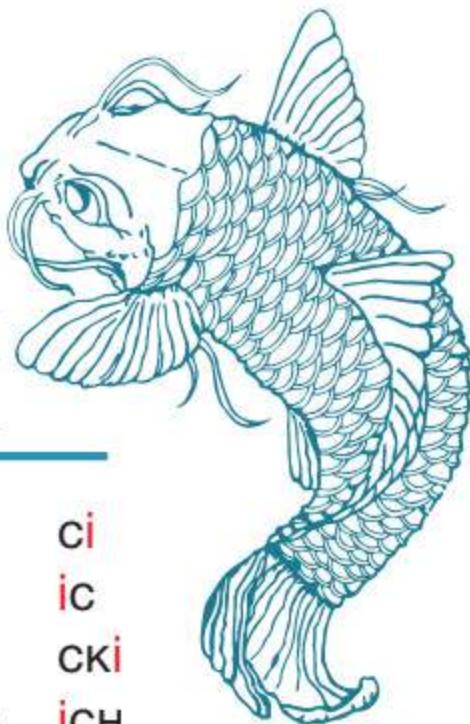

Кіт у океані.
Кит у кімнаті.
Кіт — котик,
а кит — кїтик.

• Так чи ні?

Cc

Cc

COM

COM

— • —

com

са	со	су	се	си	сі
ас	ос	ус	ес	ис	іс
ска	ско	ску	ске	ски	скі
асн	осн	усн	есн	исн	існ

сон	со-сна	оса	сто
син	на-соє	коса	мі-сто
сім	такса	сани	сум
сік	таксі	сан-ки	сум-ка

У Антона один сом. Сому сумно самому.
А у Антоніни сім сомиків. У Дениса 3 такси.
А у Соні 3 соні. У тата Тіни коні-скакуни.

ескімо

кекс — кекси
тест — тести
диск — диски
кактус — кактусики
міст — мости
місто — міста
стіна — стіни
каса — каски

• Знайди помилки.

Сад, садок, сидіти, садити.

Коти і кити —

Соми, окуні і скати —

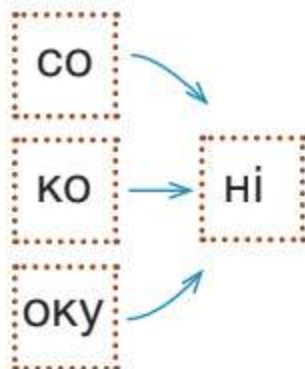

— дикі,

а коні і

—

- Добери свої приклади.

Хтось має котика чи песика. А хтось — пташку чи мишку. А ве-те-ри-нар лікує всіх. Людина може сказати або показати, де болить. Тва-ри-ни мовчать.

Зате песик може за-гар-ча-ти. Котик — по-дря-па-ти. Пташка — дзьо-бну-ти. А ве-те-ри-нар має завжди бути добрим. Також він мусить мати міцні нерви, швидко думати і бути сильним.

- Про кого цей текст — про котика і песика чи ветеринара? Придумай назву тексту. Що робить ветеринар? Яким має бути ветеринар?

Читаємо і слухаємо із задоволенням

О НІ, ЧАПИКУ!

Остапові час іти.

— Будеш чемним, Чапику?

— Так, — каже Чапик. — Я буду чемним.

«Сподіваюся, що буду», — думає Чапик.

Чапик біжить на кухню.

«О, ВАРЕНИКИ! Я обіцяв Остапові бути чемним. Але ж я так ЛЮБЛЮ вареники!»

І що ж робить Чапик?

О ні, Чапику!

Чапик заходить до кімнати.

«О, хто це тут? Це КІШКА! Я обіцяв Остапові бути чемним. Але ж я так ЛЮБЛЮ гратися з кішкою!»

І що ж робить Чапик?

О ні, Чапику!

Чапик бачить вазон.

«О, ВАЗОНОК! Я обіцяв Остапові бути чемним. Але ж я так ЛЮБЛЮ порпатися в землі!»

І що ж робить Чапик?

О ні, Чапику!

«Я обіцяв бути чемним, — думає Чапик. — Я сподівався на це. І не зміг. Що ж робити?»

- То що ж робив Чапик?
- Придумай закінчення історії.

За Крисом Хоутоном. Переказ Олени Іщенко

ХТО НА ПОВІДКУ

Таксу, спритну та швидку,
Я веду на повідку.
Рветься такса з повідка —
Аж болить мені рука.
Ну чому ж вона така —
Надто спритна та швидка?

А вона, як раз в той час,
Ось що думала про нас:
— Я тягну на повідку
Цю істоту нелегку.
Ну чому ж вона така —
Надто не-по-во-ро-тка?

Так воно у світі є —
Кожен думає своє...

Григорій Фалькович

- Що думала такса?
Що думав господар?

Лл

Лл

ЛИМОН
лимо́н

— • — • —

лимон

ла ло лу ле ли лі
ал ол ул ел ил іл
лал лол лул лел лил ліл
тла тло тлу тле тли тлі

ла-ма со-ло-ми-на сло́н літо
ла-ма-на ли-мо-на́д ма-сло́ лід
ко-ло сті́л скло́ слі́д
мо-ло-ко ко-тле-та скла́д клі-тка

Міли . Ма-сти-ли маслом. Солили .
Лили́ молоко. Налили́ соку.

Лимон, малина, калина,
ало́е та мед — ліки.
Малина і мед — солодкі.
Лимони кислі. А калина
і ало́е?

• Що зі згаданого в тексті пропущено на малюнку?

Лиси

Олені та лосі

Коти

- Склади речення за схемою.

ЛО МО КО, СЛО МА, ТА СМЕ НА, СО СКИ СИ.

МОН ЛИ, МА НА ЛИ, ТЛЕ КО ТА, НА ЛИ КА.

- Склади слова. Яке слово зайве в кожному рядку?

ДОМАШНІЙ ЛИМОНАД ІЗ М'ЯТОЮ

Вам треба:

- 1 лимон;
- 1 літр кип'яченої гарячої води;
- 3–4 столові ложки цукру;
- 2–3 гілочки м'яти;
- лід.

Як готувати:

1. М'яту промити. Подрібнити руками.
2. Лимон нарізати кружальцями.
3. До графина чи банки покласти м'яту та лимон. Додати цукор.
4. Залити гарячою водою.
Залишити на 30 хвилин.
5. Остудити. Додати кубики льоду.

• Для чого використовують рецепти? Що потрібно мати, щоб приготувати домашній лимонад? Що треба зробити, щоб приготувати лимонад?

Пп

Пп

плита

плита́

плита

па	по	пу	пе	пи	пі
ап	оп	уп	еп	ип	іп
пан	пон	пун	пен	пин	пін
спа	спо	спу	спе	спи	спі

по-ле

па-ти-сон

па-сі-ка

ка-пу-ста

по-суд

па-ста

па-ска

ком-пот

пі-на

па-сти-ла

суп

ка-на-пка

У Поліни і-ме-ни-ни. Ми на пікніку. Сидимо на ки-лим-ку. Мама Поліни спекла і .

Пані у панами (то су-сі-дка) налила компоту і соку. У Поліни — купа .

Тато

самокат, а мама — песика Пусика.

Тітка Дана — кеди, Ніна — пі-а-ні-но.

Да-нил-ко — КОЛОСОК, там наліпки.

А песику дали кістку. І в песика іменини!

ЗАЙЦІ В ПОЛІ ВАРЯТЬ БОРЩ

Коли йде осінній дощ,
Зайці в полі варять борщ.
Зайці варять борщ у полі
З буряків та бараболі.
Зайці моркву в борщ кладуть
І капусту в борщ січуть.
Листя кидають із лавра,
Щоб удався борщ на славу.
І на славу в зайців борщ,
Коли йде осінній дощ!

Євген Гуцало

• Знайди на малюнку предмети, у назвах яких ти чуєш звук [п]. Пригадай, що зайці кладуть у борщ. Назви слова, що римуються.

Повторюємо вивчене

листок
салат
томат
миска
масло
соус

Аліна помила листки салату, помідори, .
Посікла, поклала у миску. Потім по-со-ли-ла,
полила .

Тато і Данило на-ма-сти-ли маслом тости.
Мама спекла лина. Полила ли-мо-нно-ме-до-вим
соусом. Ото сні-да-нок!

- Перекажи, як готували сніданок. А що ти любиш їсти на сніданок?
Чи допомагаєш ти щось готувати?

СКОРОМОВКА

Ми пла́кати —
Не пла́кали:
Нам пла́кати
Нема́ коли.

Грицько Бойко

Пла́кати — плака́ти.

ПЛАКАТ

ПИРІГ

Ріжемо яблука,
Луцим горіх —
Мама пече нам
Святковий пиріг.
Пахне пиріг
Колосками пшеничними,
Росами ранніми
І опівнічними,
Піснею трактора,
Дощиком лагідним,
Сонцем — ранковим,
Обіднім і західним.

Олег Орач

• Чим пахне пиріг для героїв вірша?
Чому, як ви думаєте? Чи може пиріг
справді пахнути колосками, піснею
трактора?

В в

В в

ва во ву ве ви ві
 ав ов ув ев ив ів
 вам вон вус вен вив вів
 ква кво кву кве кви кві

велосипед

велосипéd

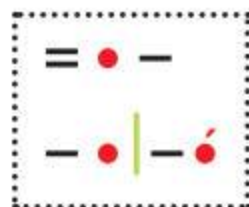
ка-ва ківі ве-сел-ка кві-ти
 мо-ва ві-ник ве-сна квас
 во-да ви-ста-ва новина́ все-світ

Новá — сова, сова — слова,
 слова — слива, слива — сива,
 лава — лавка, воли — вили.

Він: вовк, стіл, слива, вулик.
 Вона: квітка, лев, лупа, кава.
 Воно: вікно, кактус, село, весло.
 Вони: вікна, вулкан, сáнкі, вуса.

• Знайди помилки. Добери слова до схем.

— Новина! Мені купили ве-ло-си-пед, а Ва-лен-ти-ні — самокат. Ми на стадіоні, — повідомив Іван Да-ни-ло-ві по .

У мами, тата і Івана ве-ло-си-пе-ди. Мала Валентина на самокаті. У самоката 3 колеса. А сусід Вадим на 3-колісному велосипеді. Вадим тікав, Валентина ловила. І навпаки. Весело! Ледве мама вмо-ви-ла іти додому.

— Води! — волали Валентина і Вадим. Іван купив води в кіоску. Він налив усім у пла-сти-ко-ві стакани. Потім стакани ви-ки-ну-ли у смітник.

Удома Іван і тато мили велосипеди та самокат. А мама і Валентина помили кавуна. Усі сма-ку-ва-ли кавуном. Мама і тато пили каву. І вдома весело.

Так чи ні?

У Вадима самокат.
У Івана велосипед.
Валентина і Вадим пили сік.
Мама і тато пили компот.
На стадіоні весело.
Удома сумно.

* Придумай заголовок до тексту. Знайди речення до малюнка. Доведи, що герої піклуються і про здоров'я, і про довкілля.

Rr

Tr

ракетка
ракетка

— • — • — — •
ракетка

ра	ро	ру	ре	ри	рі
ар	ор	ур	ер	ир	ір
рар	нор	мур	дер	сир	пір
тра	тро	тру	тре	три	трі

ра-ки	ми ^р	рік	крі ^т
ру-ки	си ^р	рі-п ^к а	кра ^н
ро-са	ри ^с	ку-рі-п ^к а	кра-са
со-ро-ка	ри-с ^к а	та-ріл-ка	при-кра-са

Він: спорт, прапор, корона, крем.
Вона: норá, трон, роса, ре-кла-ма.
Вони: пе-рер-ва, ворота, двері, тварини.

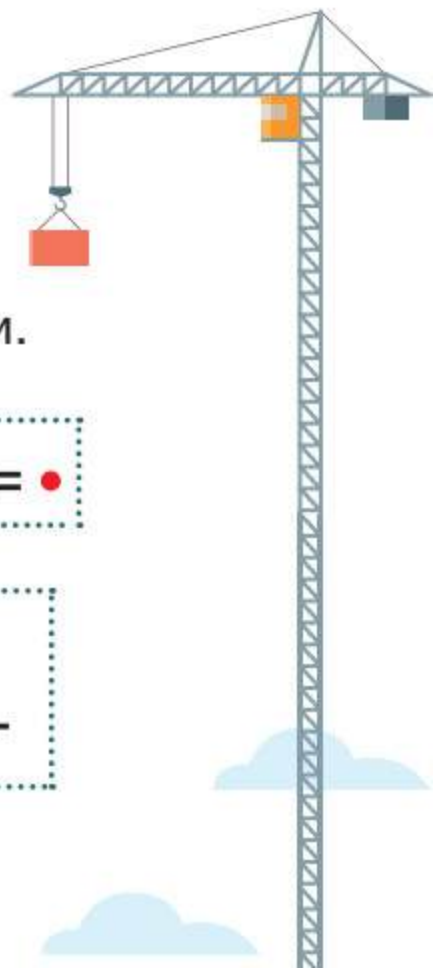

СКОРОМОВКА

Три роки раки рук не мили.
Бо ракам рук миття не миле.

— — • — = •

рік
= • —

Лікарі

- Хто зображений?
- Що робить стоматолог?
- А інші лікарі?

хірург

лор

окуліст

стоматолог

ПЕРШИЙ РАЗ ДО СТОМАТОЛОГА

- Послушайте оповідання про похід до стоматолога (за мотивами оповідання Всеволода Нестайка).
- Чому мама Лесика розхвилювалася? Як почувався Лесик? Що порадив стоматолог? Навіщо потрібно ходити до стоматолога?

Так чи ні?

У Лесика болів

У Лесика дірка в

Мама посадила Лесика в крісло.

Лікар посадив Лесика в крісло.

Лесик вкусив лікаря.

Лікар вкусив Лесика.

Повторюємо вивчене

↓ атр пар крі
те-атр пар-тер крі-сло

скри
скри-пка

ан
ан-тракт

гри-мер-на

Ан-тракт — пе-ре-рва у виставі в театрі.
Со-пра-но, тенор, бас — голосі і співаки.

опера
оперета
балет

соло
дует
тріо

скрипка
віолончель
кон-тра-бас

- Які слова тобі були відомі раніше? Поясни значення нових для тебе слів.

ЩОДЕННИК КРОЛИКА АРТУРА

Середа

Сві-та-нок — стук у вікно. То вітер.

Встав. Ран-ко-ві вправи. Полив моркву і капусту, поки не при-пе-кло.

По-під-мі-тав у дворі, нарвав кропу і кро-пи-ві на салат.

Накопав кар-то-плі. Вирвав три мор-кви-ни. Спів торт і ви-ча-вив сік.

Тре-ну-вав на стадіоні команду кроликів «Сірі ме-те-ó-ри». Скоро перегони «Кролики на ролик-ках». На трибуні сиділи равлик Рома, лисик Рудик, ласка Лариса.

Потім — театр. Опера «Королі і капуста». Сидів на балконі. Квитки в партёр усі продали. В ан-тра́-кті пив ли-мо-над.

Від співаків і ор-ке-стру о-те-те-рів. Скрипка і со-пра-но — просто диво!

Усе, іду спати.

Так чи ні?

Артур полив капусту і моркву.

Команда кроликів — «Сірі метеорити».

Перегони — «Равлики на кроликах».

Артур сидів у партері.

- Про які захоплення кролика Артура йдеться в тексті?

Зз

зорі
з^орі

— ^о — | — •
з^орі

зірка

зірка

= ^о — | — •

за	зо	зу	зе	зи	зі
а ^з	о ^з	у ^з	е ^з	и ^з	і ^з
заз	зоз	зуз	зез	зиз	зіз
азк	озк	узк	езк	изк	ізк

зи-ма

зи-мо-ві

зір-ка

мо-ро^з

мо-ро^з-зи-во

заморо^зити

золото

залізо

ві-зе-ру-но^к

зві-рі

ко^в-за-ни

ка^з-ка

Зима. Мороз.

Вікно. Скло.

Візерунок. Краса.

• Яка історія може бути пов'язана із цими словами? Придумай її – склади кілька речень.

Зима морозяна надворі,
Замети білі на землі.

Зоріють в небі ясні зорі.
Заснули зайчики малі.

Наталя Забіла

Про-ми-ну-ли осінні дні. Дерева без-ли-сті, темні.
Вдарив мороз. Завива вітер. Поснуло все в лісі
та полі.

Ве-дме-ді — у теплому барлозі. нірку
утеплив — не замерзне, коли спатиме.

 тепер не руді, а сіруваті. У дуплі і .

Запасли корм і — на-но-си-ли
в комори зерна́ з полів. У крота нора в землі.
Навколо «кімнати» — склади.

 домівки по-ре-мон-ту-ва-ли. А
запасів на зиму не робив. І нори не рив.

Так чи ні?

Вдарив вітер.
Завива мороз.

 наносили зерна.

 нірку утеплив.

 нори не рив.

- Про яку пору року йдеться в оповіданні? За якими ознаками про це можна дізнатися? Як звірі готуються до зими?

Складаємо розповідь за малюнками

• Розкажи за малюнками про зміни в природі.

Улітку високо, а взимку —
Улітку дні ... , а взимку — короткі.
Улітку дерева зелені, а взимку —
Улітку небо ... , восени — ... , а взимку —
Взимку за вікном морозно, а восени —

• Прочитай, вставляючи пропущені слова.

Сіло на сосну,
Сонно мовило:
— Засну!

Ганна Чубач

Ріки замерзли. Озеро Ставок

• Закінчи речення.

Мороз по спіні дере.

Зірка — сірка, коза — коса,
каска — казка, слива — злива.

за	—	са
зо	—	со
зу	—	су
зе	—	се
зи	—	си
зі	—	сі

• Склади речення до кожного малюнка так, щоб вийшла розповідь. Придумай заголовок до свого тексту. Поділіться своїми розповідями одне з одним у парах.

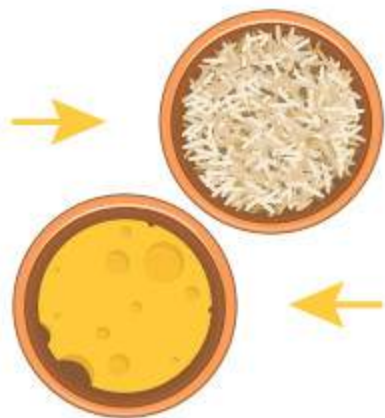

Граємо в ігри зі словами

Мешкає в дереві наша Сова,
Чув я від неї кумедні слова:
«ЗАМОК замкнула я свій на ЗАМОК.
Дощик пішов — і ЗАМОК мій ЗАМОК.
В ЗАМОК не втраплю — заржавів ЗАМОК,
Він-бо під дощиком дуже ЗАМОК».

- Виразно прочитай пісеньку Вінні-Пуха. Знайди наголошений склад у виділених словах. Постав запитання до кожного виділеного слова.

Щойно я бачив: написано — РИС.
Вліво читаю — СИР об'явивсь!
Звідки той СИР і навіщо той РИС?
Спробуй у цьому ти сам розберись.

Муха літає. Ластівка — теж.
Пташкою ж муху ти не назвеш.
Є такий кінь, називається МУЛ,
Він, коли схоче, то ляже у МУЛ.
Все це аж надто великі дива —
Їх не вміщає моя голова.
От я й кажу геть усім наперед:
Кращого в світі немає, як МЕД!

Александр Мілн,
переклад Леоніда Солонька

- Поясни значення виділених слів. Із якої казки ці вірші? А яка казка твоя улюблена?

Доводимо свою думку

 СНІГ — ЦЕ НАЙКРАЩЕ,
ЩО МОЖЕ БУТИ

- Про що може йтися в оповіданні з такою назвою і такими малюнками?
- Послухай оповідання англійської письменниці Лорен Чайлд (переклад з англійської Олени Іщенко). Перевір свої припущення.

Лола

Чарлі

Так чи ні?

Чарлі з А-ле-ксан-де-ром зліпили .

Лола понад усе зиму.

Лола і Лотта зліпили .

Лола мала зліпити котика.

Лотта мала зліпити дім песику.

Удома діти пили компот і каву.

- Чи погоджуєшся ти з Лолою? Чому? Уяви: вся Земля — біла, вкрита снігом... Як змінилось би наше життя? Розіграйте в парах діалоги: хтось стверджує, що було б дуже добре, якби весь час лежав сніг, а інший заперчує.

Бб

Б б

банка

ба́нка

банка

ба бо бу бе би бі
аб об уб еб иб іб
бра бро бру бре бри брі
зба збо збу збе зби збі

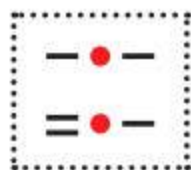

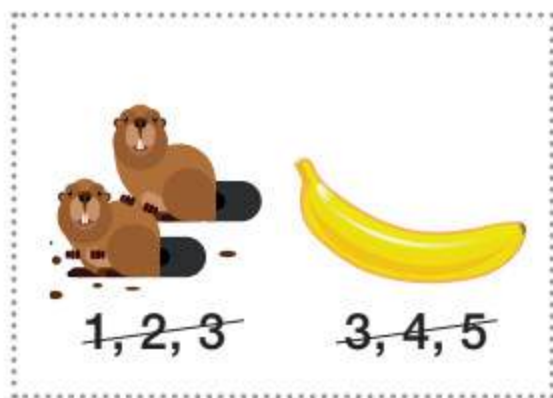
ба-за́р бу-ква́ краб ве́р-ба́
ба-ба́к бу-кварь́ брат а-бри-ко́с
бі-ло́к ба́б-ка бро-ви бі-блі-о-те-ка

Борис мав а-ква-рі-ум. Там було багато рибок. Вони ви-бли-ску-ва-ли сріблом. Потім брат подарував краба. Борис подумав: «Риби у воді, і краби у воді». І випустив краба до рибок. Але краб серед риб — про-бле-ма. «На банку, Борисе. Насип туди піску. Пе-ре-се-ли-мо краба. А завтра купимо крабу дім», — сказала мама.

Бик — бік, бік — біб, батон — бутон,
зуб — зубр, зубри — зебри,
білка — балка, бобрі — кобрі.

РИБНЕ МІСЦЕ

Ой погляньте на котика Мура!
Він в акваріум хвостик занурив...
По воді тим хвостом хилитає:
«Хто з вас, рибоньки, тут золота є?
Кличу й інших — сріблястих, барвистих...
Ось мій хвостик — то можете... з'їсти!»
Тільки ж рибки розумні напрочуд,
І на хвостик ловитись не хочуть...

Роман Скиба

Товкти воду в ступі.
Набрати в рот води.
Як риба у воді.

Вчимося порівнювати та описувати

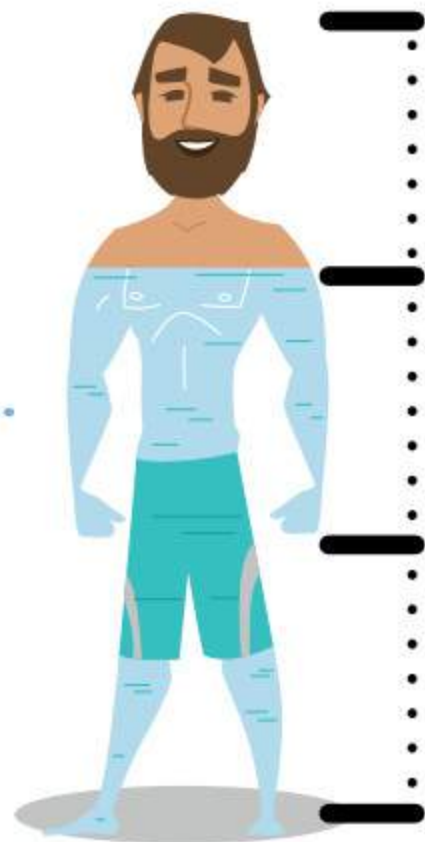
На Землі — три стани води.

Твердий — лід,

рідкий — вода,

газ — водяна пара.

Дві третини тіла людини — вода.

Е-ко-но-ми-ти воду не-скла-дно.

Треба зразу ре-мон-ту-ва-ти

не-справ-ні крани.

Не набирати повного

води.

За-кри-ва-ти кран, коли

- Яка інформація про воду тобі вже була відома? Як кожна сім'я може економити воду? Порівняй, про що йдеться в тексті і на малюнках. Придумай заголовок до тексту і малюнків.

бо-бри
бо-бре
до-бре
бра-те

БОБРИ

Ба́-бра-лисѣ в брудній баю́рі
два бобри бру-на-тно-бу́рі.
— Правда, брате бобре, добре?
— Ду-у-же добре, брате бобре!

Богдан Стельмах

Баю́ра — велика, глибока
Ба́братисѣ — порпатисѣ
у чому-небудѣ рідкому, брудному.

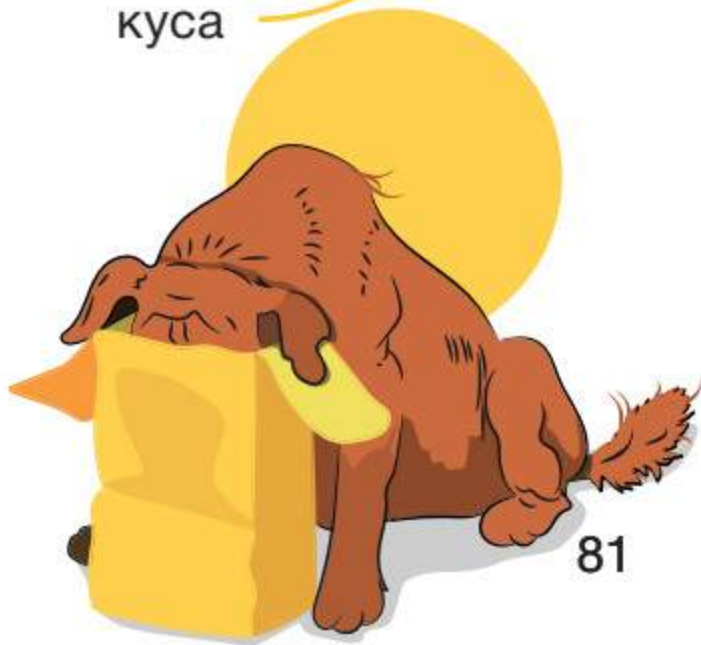
• Прочитайте за особами. Скільки людей потрібно?
Які звуки допомагають передати бадьорий і радісний настрій?

СОБАКА БАРАБАКА

Собака Барабака —
не просто так собака.
Собака Барабака —
собака не проста.
В собаки Барабаки
за-ку-дла-ний хво-стя-ка,
А 🐶 🐶 Барабаки —
краса і доброта.

За Сашком Дерманським

соба →
бараба → ка
куса →

Читаємо — дізнаємося нове

НЕПТУН

Нептун — володар вод: морів і океанів, рік та озер, і . Він боронив ман-дрів-ників у морі. Так вірили у дав-ни-ну в Римі.

Дім Нептуна — на дні океану.

Трі-зу-бом він під-ні-мав хвилі і при-бор-ку-вав бурі, роз-би-вав скелі, ви-кли-кав зем-ле-тру-си.

Так чи ні?

Нептун — володар неба.

Дім Нептуна — на дні озера.

Трі-зу-бом Нептун боронив ман-дрів-ників.

- Що відбувається на ілюстрації? Із чого видно, що Нептун — грізний володар водойм і води взагалі?

Жінка з тризубом —
символ Великої Британії

Тризуб давньоримського
бога Нептуна

Тризуб — Державний
Герб України

Тризуб бога Шиви (Індія)

Ь

Ь

ведмідь

ведмідь

— • | — = • =

ведмідь

т	д	с	з	н	л
ті	ді	сі	зі	ні	лі
ть	дь	сь	зь	нь	ль
ань	онь	унь	ень	инь	інь
адь	одь	удь	едь	идь	ідь
ась	ось	усь	еть	ить	іть

день	ле-бідь	паль-то	і-діть
пень	ка-рась	батько	си-діть
сіль	ко-лись	дóнька	спіть
міль	ку-дись	ку́лька	пустіть

Грудень колись називали «студень». Грудень, січень, лютий — зимові місяці. А вересень і листопад?

УЗИМКУ ВСЕ ТАКЕ...

Сніг Вітер Небо
Сонце Лід Погода

зір
зим
дол
кіз

онька

• Добери пропущені слова – назви ознак (який?, яка?, яке?).
Позмагайтеся в групах, хто добере більше слів.

Ведмідь у-зим-ку спить у бар-ло-зі. Він запасів на зиму не робить. А де ве-ле-тьє візьме взимку в лісі , , трави? Тому мусить спати і е-ко-но-ми-ти сили.

Ведмідь-набрідь,
кабан-іклан,
вовчик-братик,
лисичка-сестричка,
зайчик-побігайчик,
жабка-скрекотушка,
мишка-шкряботушка.

- Що відбувається на малюнку?
Чи є такий епізод у народній казці?
Що могли написати герої дідусю,
який загубив рукавичку?

Буквосполучення

ьо

кольори
кольорі

— • | = • | — •
кальори

но
ньо

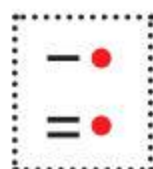
со
сьо

зо
зьо

то
тьо

ло
льо

до
дьо

льон
по-льо-ти
ко-ро-льок

пе-ньок
о-пé-ньок
підпеньок

сьо-го-дні
сльо-зи
льодовик

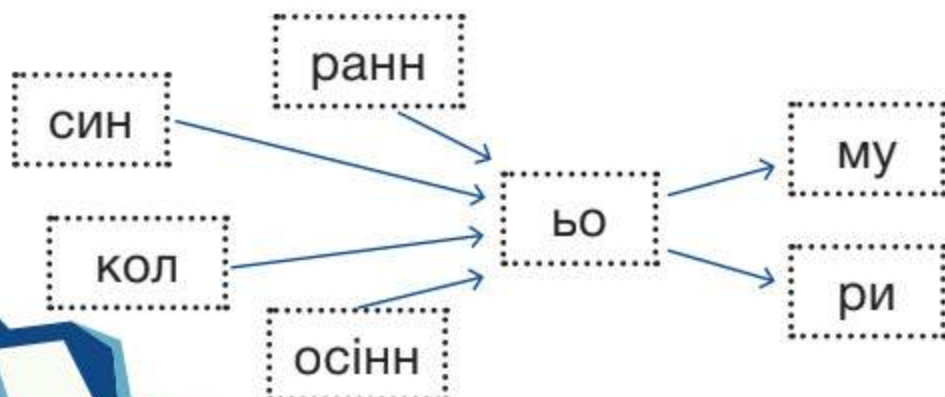
СКОРОМОВКА

Сім братів-королів

Сім братів-королів
В ко-ро-лів-стві кольорів.
Кожен кольором керує,
В ко-ро-лів-стві королює.

Лід, льон, льо-до-бур, льо-до-вик.

ЯКОГО КОЛЬОРУ СНІГ?

Білий-білий первосніг
на поля й на луки ліг.

А в садку глибокий,
красень **синьоокий**.

На березі ще й сосні —
бірюзовий. Так чи ні?

Жовто-золотавим

припушило трави.

А під вечір на шибках
сніг **рожевий**, наче птах...

Мов казкова птиця,
та, що тільки сниться.

Віталій Конопелець

Клод Монé.

Дорога взимку

- Яким побачив сніг поет Віталій Конопелець? Чому сніг різного кольору?
- Якого кольору сніг на картині французького художника Клода Монé? Який настрій передає картина?

Вчимося читати уважно

Зима, пальто — зимове пальто
Мороз, день — ...
Лід, бурулька — ...
Зима, день — ...
Сосна, пеньок — ...
Мило, бульбашка — ...

- Утвори словосполучення за зразком.

снігопад
замет
заметіль
паморозь
льодяні

- Поясни значення слів.

— Сьо-го-дні ми не будемо ловити рибу. Підемо риби до-по-ма-га-ти, — сказав тато. — Озеро замер-зло. Вкрите льодом. А риbam потрібен кисень. Особливо не-пе-ре-лив-ки молодим рибкам.

— Крім льоду, винні во-до-ро-сті, — додав сусід дядько Льоня. — Вони «крадуть» у риб кисень.

На озері було багато рибалок. Льо-до-бу-ра-ми вони робили о-по-лон-ки.

Тепер риби не загинуть!

- Придумай заголовок до тексту. Для чого призначені предмети на малюнку? Який із них згадується в тексті?

ВІРШ ПРО ЗИМУ

Мені приснився дивний сон:
Ішов по стежці білий слон.
Біліла стежка і трава,
В слона біліла голова.
І на усенький білий світ
Біліла спіна і живіт.
Біліло все від вух до ніг.
То слон, чи сон, чи білий сніг?

Анатолій Камінчук

Так чи ні?

Мені приснився ❄ дивний ❄ слон.
В слона боліла ❄олова.
Біліло все від рук до ні❄.
Біліла сте❄ка і дрова.

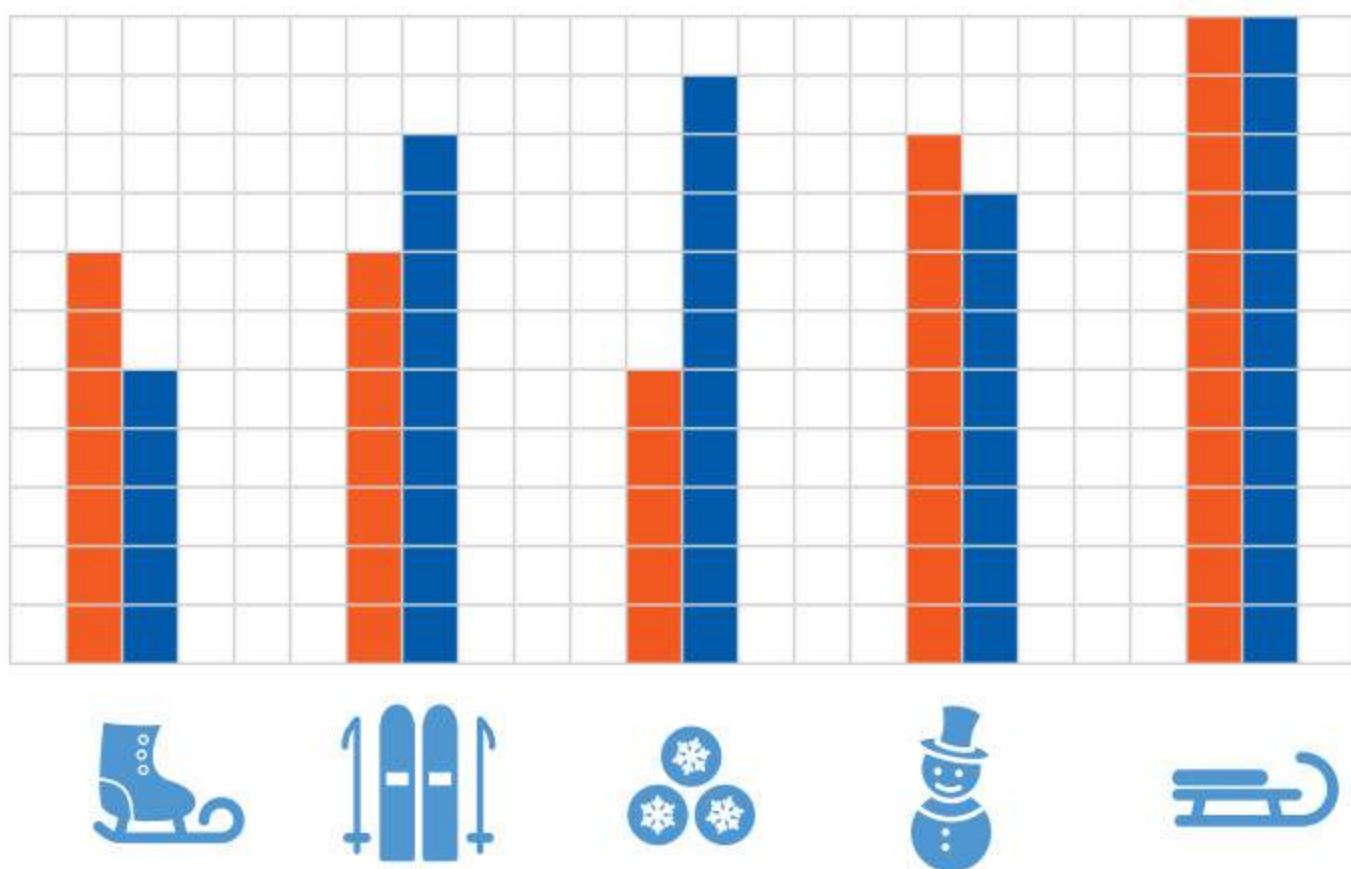
- Знайди у вірші слова, які римуються.
Намалюй свою ілюстрацію до вірша.

Читаємо про зимові розваги

МИ ЗИМУ

Нас у класі 22. Усі ми зиму. І зимові розваги.
Ми надумали ді-зна-тись, скільки з нас ков-за-
ни, а скільки — , санки, ліпити , грати в .
А були діти, котрі усе.

 дівчата хлопці

* Яку зимову розвагу люблять усі хлопчики й дівчатка класу? Які розваги люблять більше дівчата, ніж хлопці? На скільки більше? Яку розвагу люблять на п'ять більше хлопців, ніж дівчат? Придумайте свої запитання до діаграми.

Я ЛЕЧУ

Я лечу, лечу, лечу —
Накатаюсь досхочу.
Все униз, униз, униз,
Мимо сосен і беріз.
Мимо сосен і беріз —
На галяві зупинивсь.
Я веду, веду, веду
Саночки на поводі —
Бо з гори санчата мчать,
А на гору не спішать.

Грицько Бойко

ДІДІВ ПОРТРЕТ

Ми ліпили сніжну бабку,
Поки вечір наступив.
А вночі високу шапку
Й вуса іній наліпив.
Підійшов Омелько-дід, усміхнувся:
— Все як слід:
Шапка, вуса, борода,
Ще й чуприна вигляда.
Гей, хто в хаті, гляньте йдіте,
Мій портрет зліпили діти!
Вмить зібравсь Омельків рід:
Справді, з баби вийшов дід!

Платон Воронько

* Про які зимові розваги йдеться у віршах?
Який настрій у героя вірша «Я лечу»?

Читаємо і розповідаємо історії

ЗИМОВА РОЗВАГА

День був мо-ро-зним і світлим.

— Добре надворі! — зраділа Оксанка.

Вона наділа теплу куртку, , , .

І ось Оксанка з татом на ставку. Ставок замерз. Лід ви-бли-ску-вав на .

Оксанка взула ковзани. Тато пе-ре-ві-рив лід. Він був міцним і товстим.

А потім Оксанка радісно ковзала по льоду.

1. Про що цей текст?

- а) про морозний день;
- б) про замерзлий ставок;
- в) про Оксанку, яка каталась на ковзанах.

2. Чому день був гарним?

- а) бо Оксанка могла гратися на вулиці;
- б) бо Оксанка могла кататися на ставку;
- в) бо Оксанка надягла теплий одяг.

3. Що розповідається про ставок?

- а) на ставку був міцний лід;
- б) у ставку плавала риба;
- в) у ставку добре плавати.

• Прочитайте текст і виберіть у групах правильні відповіді на запитання.

КМІТЛИВИЙ СНІГОВИК

- Склади розповідь за малюнками. Чи сподобалася тобі поведінка зайця? Чому? Поставте в парах одне одному запитання до малюнків. Чому оповідання має таку назву?

Придумуємо закінчення історії

- Об'єднайтеся в групи. Виберіть одне з оповідань і виконайте завдання.

Ми вим-кну-ли світло в кімнаті і сіли коло вікна. За вікном було темно. Але ми знали: посеред двору росте велика . І раптом вона за-сві-ти-лась!

— Ура! — залунало з вікон і балконів.

Кілька днів прикраси на робили всі діти з будинку. Ми принесли великі кульки і бурульки, і . А тати і дідусі при-крі-пи-ли рі-зно-ко-льо-ро-ві лампочки.

Так чи ні?

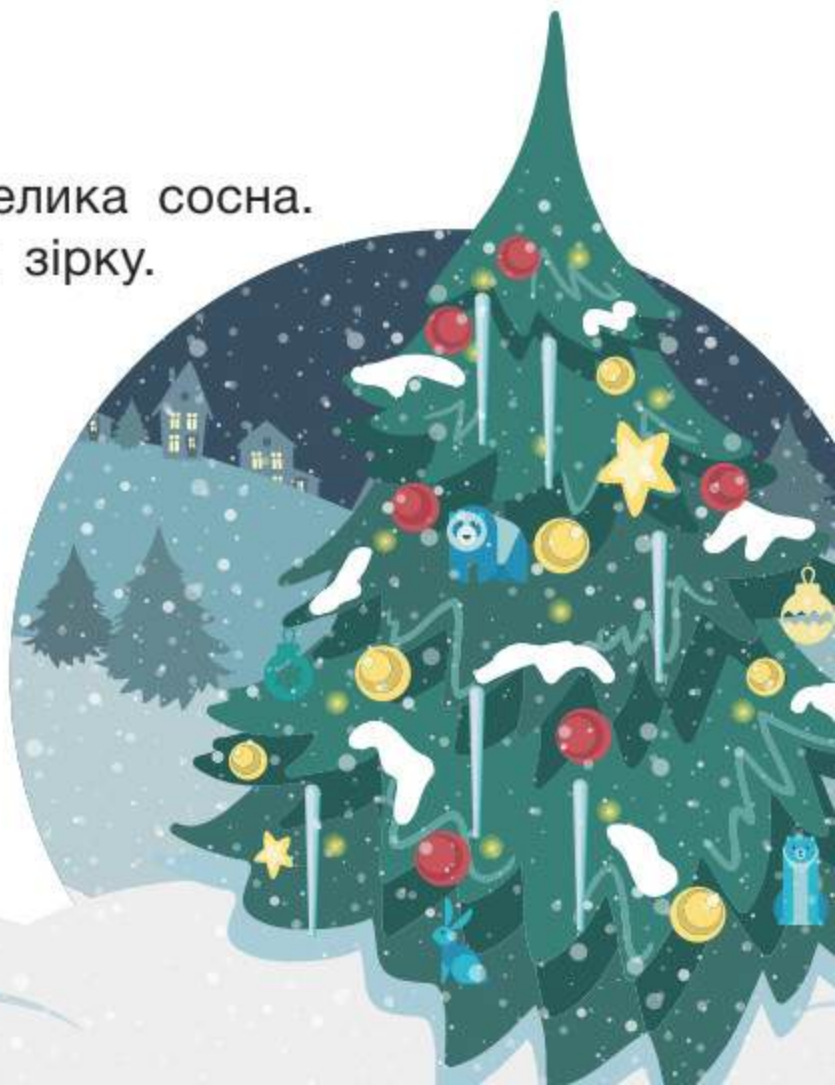
Посеред двору росте велика сосна.
Тати і дідусі прикріпили зірку.
Прикраси робили діти.

- Складіть одне-два речення – закінчення історії.

Придумайте назву до тексту.

Розкажіть, як ви вдома прикрашаєте ялинку.

- Чи всі згадані в розповіді прикраси є на малюнку?

Маленькому Павлику дідусь розповів казку .

У суботу Павлик непомітно поклав у дворі під лавку . «Мороз. Вона буде комусь домом», — подумав він.

Зранку Павлик перевірів. Пусто. «Мабуть, маленька», — сказав сам собі.

Удома він узяв мамину , татову , бабусину і дідусеву , виніс і поклав під ту саму лавку.

У понеділок уся родина збиралась на роботу, а Павлик у дитсадок.

— Куди поділась одна ? — запитала мама.

- Про яку українську народну казку нагадав малюнок?

Прочитайте. Подумайте, що могло бути далі. Зробіть так, щоб ваша історія мала радісний кінець. Придумайте назву для розповіді.

Слухаємо, обговорюємо, порівнюємо

Різ-дво, вер-теп, мамо, тату,
Дні-про, Кар-па-ти, Україно.
Спі-ва-ти, ра-ді-ти, ві-та-ти, об-ні-ма-ти.

- Про що може йтися у вірші, у якому є такі слова?

Хай за вікном хуртеча злиться,
А нам співати і радіти.
Горить ялинка у світлиці —
З Різдвом Христовим, любі діти!
Сьогодні всі ми будем разом,
Й вертеп, напевне, буде з нами.
Пробачте, що внесли морозу:
— З Різдвом Христовим, тату й мамо!
Схилився за ворота вечір.
Звізда нова зійшла на обрій.
Той вечір завітав до речі:
— З Різдвом Христовим, люди добрі!
Дніпро обняв дзвінки Карпати,
А в хаті вже — кутя і сіно.
Дозвольте заколядувати:
— З Різдвом Христовим, Україно!

Йосип Струцюк

- Які слова тобі не відомі? Чи можна здогадатися за змістом, що вони означають? Привітанням із яким святом є цей вірш? Знайди у вірші слова, пов'язані з Різдвом. Чому в хаті тепло і радісно, хоча надворі мороз? Яка річка і гори згадуються у вірші? Навіщо, на твою думку?

НАМ ТАК ВЕСЕЛО, КОЛИ НАДХОДИТЬ РІЗДВО

- Послухай оповідання Астрід Ліндґрен, переклад зі шведської Галини Кирпи. Чому дітям весело напередодні Різдва? Чому люди радіють, коли готують комусь подарунки?
- Які ще зимові свята ти знаєш? Опиши свій настрій перед святом. Навіщо людям потрібні свята?
- Що спільного у вірші Йосипа Струцюка й оповіданні Астрід Ліндґрен?

Тетяна Очередько, Катерина Очередько. Колядники

- Яке свято зображено на картині? Як про це можна дізнатися? Кого намалювали художниці? За допомогою яких кольорів передано радісний настрій?

Тексти для слухання

НАВІЩО ХОДИТИ ДО ШКОЛИ

— Скажіть, будь ласка, навіщо ми прийшли до школи? — запитали діти у вчительки.

— Ну і запитання! — дивується вчителька. — Заходьте, я маю зустріти інших дітей.

— Скажи, дзвонику, навіщо ти у школі?

— Усі ходять до школи. Ви мене почули? Тож ідіть на урок.

— Скажи, стільцю, навіщо ти у школі?

— Щоб ви могли сидіти і слухати.

— Але ми не любимо тільки слухати. Ми любимо розмовляти.

— Олівці! Що ви робите у школі?

— Розмальовуємо. Це наша робота. До роботи!

— А ми любимо нічого не робити...

— Скажи, книжко, а ти що робиш у школі?

— Я тут для того, щоб ви мене читали і дізнавалися багато нового.

— А ми любимо дивитися телевізор!

— О, ведмедик!.. А ти чому тут?

— Я знаходжу в школі нових друзів, із якими весело гратися.

— А хіба ми в школі не тільки для того, щоб учитися?

— Гей, дерево! Навіщо ти в школі?

— Щоб рости. Я потрапило сюди маленькою насінинкою. А тепер яке красиве і горде!

— А ми хочемо залишатися маленькими, — прошепотіли діти.

Після уроків діти прощаються з учителькою.

— Ви знаєте, — сказала вчителька, — сьогодні я цілий день думала про ваше запитання.

Мабуть, МИ ХОДИМО ДО ШКОЛИ, ЩОБ СТАВИТИ ЗАПИТАННЯ І ШУКАТИ НА НИХ ВІДПОВІДІ.

За Оскаром Бреніф'є (уривок). Переклад Олени Іщенко

ПЕППІ ЙДЕ ДО ШКОЛИ

— Сьогодні ми з Анікою писали бабусі листа, — сказав Томмі.

— А я ніколи не отримую листів, — сумно сказала Пеппі.

— Бо ти нікому не пишеш, — мовила Аніка.

— А не пишеш ти тому, що не хочеш ходити до школи, — додав Томмі.

— Я вмію писати, — заперечила Пеппі. — Я знаю багато літер. А коли не стає літер, то завжди можна додати цифру. І якщо я не маю бабусі, яка писала б мені листи, то я сама собі їх писатиму. І Пеппі написала собі листа:

ЛУБА ПЕПІ ЯК ЖЕВЕ ТВОЯ 7Я ЧИ ТИ НИ ХВОРА В НАС СВИ-
ТИТ

— Ти наробила повно помилок, — сказав Томмі. — Маєш піти до школи й навчитися краще писати.

...Наступного дня під час уроку Томмі побачив за вікном Пеппі, яка гойдалася на березовій гілці.

— Привіт, пані вчителько! — гукнула Пеппі. — Привіт, діти!

— Добрий день, люба Пеппі, — відповіла вчителька. — Що тебе привело до нас?

— Хочу попросити, щоб ти кинула мені крізь вікно трохи нових літер.

— Може, ти сама зайдеш до нас? — мовила вчителька.

— Мабуть, ні, — щиро відповіла Пеппі. — А тобі не здається, що трішки знань вилітає крізь вікно й пристає до мене? — спитала вона з надією.

— Може, й вилітає, — сказала вчителька.

— Знаєте що? — гукнула з дерева Пеппі. — Є одна школа, де вчать тільки грання. Починають урок із того, що стрибають крізь вікно на подвір'я, тоді з вереском мчать знов до класу, а в класі стрибають по партах, аж поки втомляться.

— А що каже на це їхня вчителька?

— Стрибає разом із ними. Гірше за дітей, але нічого. Коли надворі йде дощ, усі діти танцюють під дощем, а вчителька грає їм на фортепіано. То чудова школа. Але вона дуже далеко звідси.

Астрід Ліндґрен, «Пеппі Довгапанчоха». Переклад Ольги Сенюк

ВАЖЛИВА ГРА

— Обідати не буду! — закричав Антон, кидаючи куртку й рюкзак просто на підлогу в коридорі. — У мене важлива гра!

Він так спішив, що навіть шапки не зняв. Танки вже стояли наготові...

— Антоне! — гукав знадвору друг Сашко. — Виходь тренуватися. Скоро змагання з футболу, а ми не зіграні.

Але Антон нічого не чув. Він був далеко. Шалено мчав по полю, знищуючи численних ворогів, які намагалися його оточити. Збирав трофеї. На ходу вдосконалював техніку. І стріляв, стріляв, стріляв...

— Перемога!.. — Антон заволав так, що кіт, який дрімав на підвіконні, перелякано чкурнув на кухню. — Я виграв!

...Невдовзі відбулися змагання з футболу за кубок району для молодших школярів. Антонова команда програла вже в першій грі.

Олена Іщенко

НІКОЛИ, НІКУДИ, НІЗАЦО

— Ти пам'ятаєш головне правило? — запитала мама вранці біля школи. — Повтори!

Звичайно, я пам'ятаю. А ще — дуже спішу. Хочу трохи побігати на подвір'ї перед школою до уроків. Але мама хвилюється. Сьогодні ми з класом ідемо в ботанічний сад. Уперше. Тому, щоб не дратувати маму і не затримуватися, я чітко повторив:

— НІКО́ЛИ, НІКУ́ДИ, НІЗА́ЩО... не ходити з незнайомцями! — закінчили ми хором. Тобто дуєтом — удвох із мамою.

— І кодове слово пам'ятаю, — прошепотів я мамі на вухо, цілюючи на прощання.

Уроки минули дуже швидко. Ми без нагадування попіднімали стільці і вже стояли парами перед дверима, чекаючи на Валентину Миколаївну. Але наша вчителька (ну зовсім як моя мама!) сказала:

— Заждіть. Іще раз нагадую: ми — один клас. Прошу не прокладати собі окремих стежок. І взагалі по одному нікуди не ходіть. Не вдягайте навушників. Слухайте, що відбувається навколо. Не чіпайте підозрілих предметів. І ще одне... На жаль, лихі люди ще трапляються. Не беріть ні в кого цукерок, не допомагайте шукати зниклих песиків, не фотографуйтеся з незнайомими. Хай там хто це буде: приємна пані, молодий хлопець чи поважний дядечко. Якщо ж ви таки примудрилися відстати від класу й у вас розрядився телефон... До кого ви звернетесь по допомогу?

— До поліцейського, — сказала Оля.

— До продавця морозива чи касира, — додав Степан.

— А можна до мами, яка гуляє зі своєю маленькою дитиною. Вона теж допоможе, — закінчила Настя. — Головне — не панікувати.

— Ну, тепер ви точно готові, — сказала Валентина Миколаївна. — Свою домашню адресу і назву школи та клас усі пам'ятаєте?

— Усі! — закричали ми.

— Тоді ходімо. Тільки тихо. Не розваліть школи. У старших класах ідуть уроки.

ХТО ЗРОБИТЬ СНІГ (уривок)

Небо було похмурым кілька днів. Але невдовзі знову вийшло сонце і потепліло. Тільки щось сталося з кольорами. Зелений ліс перестав бути зеленим. Дерева зробилися жовтими, золотистими, оранжевими, червоними, бордовими, брунатними і багряними. А небо — синім як ніколи.

— Бабине літо — найкращий час для малювання, — казала мама кротенят і роздавала дітям кольорові олівці.

Вони зручно всідалися на галявині зі своїми альбомами і кожен вибирав собі дерево, яке хотів намалювати. Мама виносила контрабас і грала спеціально для дітей. Від низьких звуків маленькі жовті букові листочки відривалися від гілки і повільно летіли вниз...

Згодом під деревами назбиралися цілі купи сухого листя. У сухому листі чудесно бавитися. Навіть просто ходити, щоб воно голосно шурхотіло. Тато-кріт казав, що це прекрасно заспокоює нерви. Але на дітей воно діяло інакше. Бігаючи по листю, кротенята починали нестримно бушувати. Вони перестрибували з купи на купу, запорпувалися в листя і присипали один одного, підкидали листя високо догори і гасали під саморобним листопадом. Мовчик любив клеїти з листя аплікації. Мудр розглядав найцікавіші листки через мікроскоп. Жужіка з Ержікою придумали робити гірлянди. Всі діти нанизували листя на нитки, і білченята розвішували їх потім на дубі. Через ці кольорові гірлянди, та ще й через горіхи, гриби і грушки, які білки сушили на зиму, голий осінній дуб виглядав як різдвяне дерево. А Загата, коли вже йшла додому, брала із собою цілий мішок листя, щоби висипати його в ріку і дивитися, як воно пливе.

Потім знову почались дощі. Дуже холодні й надокучливі.

Мар'яна Прохасько, Тарас Прохасько

ПЕРШИЙ РАЗ ДО СТОМАТОЛОГА

— Ой, Лесику, у тебе ж дірка в зубі! — скрикнула мама. — Треба негайно йти до лікаря.

— Може, заросте? — запитав Лесик. Він ще ніколи не був у зубного лікаря. — Почекаємо до завтра. Нічого ж не болять.

— І не сподівайся. То все твої цукерки. Не припиниш їх гризти — зовсім без зубів залишишся.

...За годину Лесик із мамою вже стояв у кабінеті стоматолога. І, поки син не встиг отямитися, мама схопила його під руки і посадила в крісло. А крісло, ніби чекало, одразу поїхало вгору.

— Ну, розкрийте рота, юначе. Подивимося на ваші проблеми.

— Г-г-г-ав! — несподівано для себе сказав Лесик і вкусив лікаря за палець.

— О! — здивувався лікар. — Ще кілька таких пацієнтів — і я не зможу більше працювати. Хто моїх дітей годуватиме?

Тієї ж миті вгорі, прямо над головою лікаря, увімкнувся телевізор. Почався мультик: кіт-стоматолог із маленьким дзеркальцем бігав за мишею. А миша не вірила в його добрі наміри.

Рот якось сам по собі розкрився. А далі було зовсім не страшно. І не боляче.

— Дві години нічого не їсти!.. — весело сказав лікар. — А про торттики й солодкі напої краще забути взагалі. Чекаю тебе через шість місяців.

— Ви думаєте, через пів року з'явиться нова дірка? — здивувався Лесик.

— Ні. Просто раз на пів року варто перевірятися у стоматолога. Тоді великої біди не допустиш. Це називається «профілактика».

За мотивами оповідання Всеволода Нестайка

СНІГ — ЦЕ НАЙКРАЩЕ, ЩО МОЖЕ БУТИ

Пан із телевізора пообіцяв, що скоро випаде сніг. Моя сестра Лола не хотіла чекати.

— Пам'ятай, Лоло, — сказав я, — сніг випаде лише тоді, коли стане дуже холодно. Тато казав, що, мабуть, опівночі. Або завтра.

— Знаю, — сказала Лола. — Але вже достатньо холодно. Думаю, сніг випаде раніше.

Я вже збирався спати, коли Лола запитала:

— Як ти гадаєш, Чарлі, сьогодні буде сніг?

— Ні, лягай спати, Лоло.

— Я не можу. А якщо він піде, коли я спатиму? Перевірю востаннє. Ні. Ще нема.

Однак скоро я почув, як рипнуло ліжко — Лола знову встала.

— Чарлі, швидше сюди! Сніг! Справжній сніг!

Ми стояли з Лолою біля вікна і дивилися на сніг.

— А можна піти на вулицю просто зараз?

— Ні, Лоло, почекай до ранку. Снігу нападає ще більше, ми будемо з'їжджати з гори з Лоттою та Александером. Зліпимо снігову бабу — як ти й хотіла.

Зранку Лола закричала:

— Чарлі, прокидайся! Мамо! Тату! Там усе біле!

Тато з мамою повели нас у парк. Білим було все!

Лола і Лотта робили снігових янголів.

— Сніг — це найкраще, що може бути! — сказала Лола.

Потім ми знайшли великого горба.

— Ви готові? — запитав я. — На старт! Увага! Поїхали!..

Ми з Александером зліпили снігову бабу.

— Потрібен ще сніговий песик, — вирішила Лола.

Удома ми пили гарячий шоколад.

— М-м-м-м... Як я люблю гарячий шоколад! — промугикав Александер.

На що Лола відповіла:

— Я люблю сніг. Завтра я зроблю снігового песика і покатаю його на санках.

— А я зроблю йому хатку, — обізвалася Лотта. — І... цуциків, снігових цуциків.

...Однак наступного дня в парку ніхто нічого не зробив.

— Сніг зник, Чарлі. Його більше немає... Холодно, вогко — і все чорне. Чому сніг не може падати щодня, Чарлі? — не розуміла Лола.

— Бо сніг — це щось особливе. Уяви, якби щодня святкували твій день народження! Гості, торт, подарунки...

— А що поганого в дні народження кожного дня?

— Ти знаєш, я не певен, що хотів би, щоби щодня падав сніг.

— А я певна, Чарлі. Сніг — це найкраще, що може бути!

За Лорен Чайлд (уривок). Переклад з англійської Олени Іщенко

НАМ ТАК ВЕСЕЛО, КОЛИ НАДХОДИТЬ РІЗДВО

Якось Юнас запитав мене:

— Міє-Маріє, що ти любиш найдужче — Сонце, Місяць чи зірки?

Я відповіла, що люблю все однаково. Але зірки, може, трішечки більше, адже вони так гарно сяють, коли ми йдемо на вранішнє різдвяне богослужіння. І Різдво я теж страшенно люблю.

На це Різдво я забажала в подарунок лижі. І тому дуже боялася, що не випаде сніг. І Лотта хотіла, щоб натрусило снігу, бо забажала собі санчата.

Коли ми ввечері проти Різдва полягали спати, Лотта сказала:

— Попрошу в Бога, щоб випав сніг, а то я не зможу кататися на санчатах.

— Любий добрий Боже, зроби так, щоб швидесенько випав сніг.

Подумай про бідолашні квіти, їм потрібна тепла ковдрочка, щоб спати в землі, коли надворі такий холод.

Потім вона виглянула через край ліжка і сказала мені:

— Цього разу я схитрувала і не попросила снігу для своїх санчат.

І уявіть собі — наступного дня, як тільки ми прокинулися, почався сніг.

А ще нам було дуже весело купувати різдвяні подарунки. Ми вийняли зі своїх свинок-скарбничок гроші, які збирали цілий рік.

А потім ми зустріли нашого тата. Він не знав, що ми самі ходимо надворі і купуємо різдвяні подарунки.

— Здається, цих дітей я вже колись бачив, не пригадую де, — сказав тато. — Але вони такі славні на вигляд, що, напевно, я запрошу їх до кондитерської.

О, як ми зраділи! Ми пили шоколад і їли стільки тістечок, скільки душа забажає. А довкола нас тинялося багато людей — усі вони галасували, гомоніли і носили пакети з подарунками. А надворі падав сніг. А в тістечках було повно-повнісінько вершків. То був такий веселий день!

Астрід Ліндґрен, «Діти з Бешкетної вулиці».
Переклад зі шведської Галини Кирпи

Зміст

<i>Тема тижня «Я їду до школи»</i>	6
Навіщо ходити до школи	
Усне і писемне мовлення. Речення. Слово	
Речення. Слово. Хто? Що?	
Речення. Слово. Хто? Що? Що робить?	
<i>Тема тижня «Я пізнаю світ»</i>	14
Речення. Слово. Який? Яка? Яке? Які?	
Речення. Слово. Склад	
Склад. Наголос. Наголошені і ненаголошені склади	
<i>Тема тижня «Мій вільний час»</i>	20
Речення. Слово. Склад. Наголос	
Звуки мовні і немовні	
Звуковий аналіз слів. Звуки і букви	
<i>Тема тижня «Я на вулиці»</i>	26
Літери А, У, Е	
<i>Тема тижня «Осінь»</i>	34
Літери О, И, І	
<i>Тема тижня «Моя сім'я»</i>	42
Літери М, Т	
Звуки голосні і приголосні	
<i>Тема тижня «Мій дім. Хто де живе»</i>	48
Літери Д, Н	
Тверді та м'які приголосні звуки	
<i>Тема тижня</i> <i>«Доглядаю за домашніми улюбленцями»</i>	54
Літери К, С	
<i>Тема тижня «Що я їм»</i>	60
Літери Л, П	
<i>Тема тижня «Хочу бути здоровим»</i>	66

Літери В, Р

Тема тижня «Як природа готується до зими» _ _ 72

Літера З. Повторення

Тема тижня «Вода – всюди» _ _ _ _ _ 78

Літера Б. Повторення

Тема тижня «Зима в природі» _ _ _ _ _ 84

Літера Ї. Повторення

Тема тижня «Зимові розваги та свята» _ _ _ _ _ 90

ТЕКСТИ ДЛЯ СЛУХАННЯ _ _ _ _ _ 98

Таблиці складів

	а	о	у	и	і	е
м	ма ам	мо ом	му ум	ми им	мі ім	ме ем
т	та ат	то от	ту ут	ти ит	ті іт	те ет
д	да ад	до од	ду уд	ди ид	ді ід	де ед
н	на ан	но он	ну ун	ни ин	ні ін	не ен
к	ка ак	ко ок	ку ук	ки ик	кі ік	ке ек
с	са ас	со ос	су ус	си ис	сі іс	се ес
л	ла ал	ло ол	лу ул	ли ил	лі іл	ле ел
п	па ап	по оп	пу уп	пи ип	пі іп	пе еп
в	ва ав	во ов	ву ув	ви ив	ві ів	ве ев
р	ра ар	ро ор	ру ур	ри ир	рі ір	ре ер

	а	о	у	и	і	е
з	за аз	зо оз	зу зу	зи из	зі із	зе ез
б	ба аб	бо об	бу бу	би иб	бі іб	бе еб
г	га аг	го ог	гу уг	ги иг	гі іг	ге ег
ґ	ґа аґ	ґо оґ	ґу уґ	ґи иг	ґі іґ	ґе еґ

	а	о	у	и	і	е
КМ	КМа	КМо	КМу	КМи	КМі	КМе
ДН	ДНа	ДНО	ДНу	ДНи	ДНі	ДНе
СК	СКа	СКо	СКу	СКи	СКі	СКе
ТЛ	ТЛа	ТЛо	ТЛу	ТЛи	ТЛі	ТЛе
ВП	ВПа	ВПо	ВПу	ВПи	ВПі	ВПе
СКЛ	СКЛа	СКЛо	СКЛу	СКЛи	СКЛі	СКЛе
ВКЛ	ВКЛа	ВКЛо	ВКЛу	ВКЛи	ВКЛі	ВКЛе
ВТР	ВТРа	ВТРо	ВТРу	ВТРИ	ВТРі	ВТРе
ЗБР	ЗБРа	ЗБРо	ЗБРу	ЗБРИ	ЗБРі	ЗБРе

	а	о	у	и	і	е
ц	ца ац	цо оц	цу уц	ци иц	ці іц	це ец
ч	ча ач	чо оч	чу уч	чи ич	чі іч	че еч
ж	жа аж	жо ож	жу уж	жи иж	жі іж	же еж
ш	ша аш	шо ош	шу уш	ши иш	ші іш	ше еш
х	ха ах	хо ох	ху ух	хи их	хі іх	хе ех
щ	ща ащ	що ощ	щу ущ	щи ищ	щі іщ	ще ещ
ф	фа аф	фо оф	фу уф	фи иф	фі іф	фе еф
дз	дза адз	дзо одз	дзу удз	дзи идз	дзі ідз	дзе едз
дж	джа адж	джо одж	джу удж	джи идж	джі ідж	дже едж

	а	о	у	и	і	е	я	ю
тл	тла	тло	тлу	тли	тлі	тле	тля	тлю
тн	тна	тно	тну	тни	тні	тне	тня	тню
тр	тра	тро	тру	три	трі	тре	тря	трю
пл	пла	пло	плу	пли	плі	пле	пля	плю
пт	пта	пто	пту	пти	пті	пте	птя	птю
жб	жба	жбо	жбу	жби	жбі	жбе	жбя	жбю
шкр	шкра	шкро	шкру	шкри	шкрі	шкре	шкря	
хр	хра	хро	хру	хри	хрі	хре	хря	хрю
цв	цва	цво	цву	цви	цві	цве	цвя	цвю
фр	фра	фро	фру	фри	фрі	фре		
дзв	дзва	дзво	дзву	дзви	дзві	дзве		
бдж	бджа	бджо	бджу	бджи	бджі	бдже		